

Az állatok teremtése (Genezis 1,20-25)

Mondta Isten: Pezdüljenek a vizek élő állatok nyüzsgésétől; és madarak repdessenek a föld felett, az ég mennyezetének színén.

És teremtette Isten a nagy vízi állatokat, és mindazokat a csúszó-mászó állatokat, amelyek nyüzsgenek a vizekben az ő nemük szerint, és mindenféle szárnyas repdesőt az ő neme szerint. És látta Isten, hogy jó.

És megáldotta azokat Isten, mondván: Szaporodjatok, és sokasodjatok, és töltsétek be a tenger vizeit; a madár is sokasodjék a földön.

És lett este és lett reggel, ötödik nap.

Azután monda az Isten: Hozzon a föld élő állatokat nemük szerint: barmokat, csúszó-mászó állatokat és szárazföldi vadakat nemük szerint. És úgy lett.

Teremtette tehát Isten a szárazföldi vadakat nemük szerint, a barmokat nemük szerint, és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokat nemük szerint. És látta Isten, hogy jó.

KALENDÁRIUM
JÚLIUS – NYÁRHÓ – ÁLDÁS HAVA

Július 1. – Az első országos állatorvos kinevezése

A Helytartótanács 1836-ban pályázatot hirdetett egy Pesten felállítandó országos állatorvosi állomás létesítésére és annak vezetői állására. A pályázat egyik feltételeként a magyar nyelv ismerete szerepelt – ezért nem is jelentkezett rá senki. Lenhossék József tanácsára két évvel később újra meghirdették az állást, egyúttal felkérték Zlamál Vilmost (1803–1886), adja be pályázatát. 1838. július 1-jén őt nevezték ki első országos állatorvosnak Pesten (*regni veterinarius*). Zlamál jelentős intézkedéseket hozott a fertőző állatbetegségek leküzdésére és megakadályozására.

Július 1. – A magyar egészségügy napja

Minden év július elseje a magyar egészségügy legnagyobb ünnepe. Ezen a napon, Budán született Semmelweis Ignác, az anyák megmentője, a gyermekágyi láz okának és gyógy módjának feltalálója. Ő volt az első, aki a gyermekágyi lázat nem önálló kórképként, hanem fertőzés következményének tekintette. Rájött, hogy ezt a fertőzést maguk az orvosok terjesztik: a boncolást is végző szülész-nőgyógyászok adják át a fertőzést vizsgált nőbetegeiknek. Megoldásként Semmelweis a klórmész-oldatos kézfertőtlenítés bevezetéséért küzdött, ám felfedezése élete során süket fülekre talált. Halála után évekkel figyelt fel találmányára az orvostudomány, amikor Joseph Lister angol sebész módszerét, a karbolsavas fertőtlenítést kezdték alkalmazni. Ekkor derült fény Semmelweis korszakalkotó felfedezésére. Ma a két módszer kombinációját alkalmazzák a műtéti

beavatkozások előtt. Semmelweis Ignác nevét orvostörténeti múzeum, emléktábla, és orvosi egyetem is viseli.

Július 1. – A köztisztviselők napja Magyarországon

A Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete 1996-ban kezdeményezte, hogy a köztisztviselői törvény 1992. július 1-jei életbelépésének emlékére Magyarországon július 1-je legyen a Köztisztviselők Napja. 1997-ben tartották meg először.

Július 5. – 830 éve született Assisi Szent Ferenc

Szinte mindenki ismeri őt, a ferences rend megalapítóját és szentjét, az olasz költőt, kinek alázatossága és minden teremtmény iránti szeretete máig példaértékű maradt. Az 1182. július 5-én született, népszerű szent természetszeretete, állatok iránt mutatott barátsága számtalan legenda forrása és képzőművészeti alkotás témája lett, tiszteletet ébresztve Ferenc élete és a ferences lelkeség iránt. (*Ferenc és a farkas legendáját lapunk 8. oldalán olvashatják!*)

Július 8. - A Szentély pusztulásának kezdete

I. sz. 68-ban ezen a napon törték át Titusz hadai Jeruzsálem falait, és három héttel később, év 9-én a város és a Szentély a rómaiak kezére került. Ettől a naptól kezdődik a háromhetes gyászciklus. (*A Szentélyről bővebben a 13. oldalon olvashatnak.*)

Július 17. – Nemzetközi Igazságügyi Nap

Annak emlékére jött létre, hogy a római ENSZ-értekezlet résztvevői 1998. július 17-én fogadták el a világszervezetnek a népirtás, a háborús bűncselekmények és az emberiség elleni bűntettek kivizsgálására felállítandó első állandó Nemzetközi Büntetőbíróság (angolul International Criminal Court, ICC) statútumát, amely 2002. július 1-jén lépett hatályba. Az ICC állandó bíróság a népirtással, emberiség elleni bűncselekményekkel, háborús bűncselekményekkel és az agresszió büntetével vádolt személyek ügyeinek lefolytatására. Az agresszió büntette felett azonban jelenleg nincs hatásköre. A bíróság székhelye Hágában található, ugyanakkor tárgyalásait bárhol folytathatja. Az emberi jogi aktivisták ezen a napon minden évben világszerte eseményeket és tevékenységeket szerveznek a nemzetközi igazságszolgáltatás ismertetése és az ICC támogatása céljából.

(folytatás a 35. oldalon)

Tartalom

KALENDÁRIUM – Július	2
BIBLIAI GONDOLATOK	
Az ötödik és hatodik napon (<i>Iványi Gábor</i>)	4
Macska a szószeiken (<i>W. Buchwald</i>)	4
AKTUÁLIS	
Állatvédelem - állatok jogai a nagyvilágban (<i>K.Z.</i>)	5
Állatok a Bibliában (<i>Bereczky Géza</i>)	6
Egy legendás mentőkutya: Mancs (<i>K.Z.</i>)	8
Assisi Szent Ferenc és a farkas	9
AMIRŐL BESZÉLNEK	
A szvasztikától a horogkeresztig (<i>Vattamány Gyula</i>)	10
ÜNNEPEINK	
A születésnapról (<i>K.K.S.</i>)	11
AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM NŐALAKJAI	
Assisi Szent Klára (<i>Szabó Ildikó</i>)	12
ÍGY TÖRTÉNT...	
„Sámor ve záchor” – „Őrizd és emlékezz” (<i>Schlesinger Hanna</i>)	13
HITÉPÍTŐ IRODALOM	
Arthur von Bergen önéletrajza (<i>Iványi Tiborné ford.</i>)	16
FÖLD KÖRÜLI TÖRTÉNETEK	
Krisztushoz Tartozó Bajkeverő, a csirikava apacsok utolsó főnöke (<i>Bognárné Horgosi Anikó</i>)	18
KÖLYÖKSAROK	
Mindent az olimpiáról (<i>Bereczky Géza</i>)	20
Érdekességek az ókori olimpiákról (<i>Bereczky Géza</i>)	20
ÍGY ÍRUNK MI	
Beppó (MÁ)	22
BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN	
Állj ellene a bűnnek! (<i>Göncz Zoltán</i>)	23
MEGKÉRDEZTÜK	
Antiszemitizmus: csupán médiacirkusz? (<i>Tárkányi Adrien</i>)	24
INTÉZMÉNYEINK ÉLETÉBŐL	
Ratkó Kálmán (<i>Zsu</i>)Zsa	25
MI MONDTUK	26
HÍRMOZAIK	27
ÉLET ÉS VIDÁMSÁG	30
EGYPERCES ÁHÍTAT MINDEN NAPRA (<i>ig</i>)	31
ISTENTISZTELETI REND – Július	34
RÍMELŐ	36
NYÁRI TÁBOROK	36

IMPRESSZUM

Kiadja a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség * H-1086 Budapest, Dankó u. 11. * Telefon/fax. (06-1) 5770515/577-0514 *
e-mail: ev@wjlf.hu * www.metegyhazi.hu * ISSN1216 7223 * Technikai számunk:0444 * Bankszámlaszám:OTP Bank Rt.: 11708001-
20520380 * Készíti a szerkesztőbizottság * Felelős szerkesztő: Iványi Margit * Felelős kiadó: Iványi Gábor * Éves előfizetési díj: 1440 Ft
* Egyes példányszám ára 120 Ft * Megrendelhető a kiadótól és a MET lelkesí hivatalban.

BIBLIAI GONDOLATOK

Az ötödik és hatodik napon

„...megáldotta azokat Isten...” (1Móz 1,22)

E havi lapszámunkban külön is gondolni akarunk az állatokra. Nem akarjuk elfelejteni, hogy a teremtő Isten nemcsak az embert áldotta meg, hanem a madarakat, halakat, csúszómászó és egyéb állatokat is. A megváltó kegyelem a bárkába terelte az állatvilág képviselőit, az eredeti áldás pedig („szaporodjatok és sokasodjatok és töltsétek be a földet”) folytatódott, és Isten fenntartotta ezt a kijelentését a mai napig.

Nem véletlen, hogy az Úr a maga szeretetének szemléltetésére olykor az állatvilágból vesz képet. Így tanulhatunk a fészken felrebbenő és fiait oltalmazó sas példájából (5 Mózes 32,11), de felejthetetlen üzenet Isten ama Barányának áldozata (Ján 1,29), példaképünk lehet a szorgalmas hangya (Péld 6,6), a hivatásához bármilyen körülmények között ragaszkodó pók (Péld 30,28), a hegyekben eligazodó mormota (Zsolt 104,18), vagy a beszélő számár (4 Mózes 22) is.

A világ kicsit későn ismerte fel, hogy az állatoknak is vannak jogaik, és hogy ezt Isten áldásából kell levezetnünk. Az állatkinzás, a gondoskodás elhanyagolása, a kóbor állatokkal szembeni közöny, a tenyészállatok érdekünkben hozott áldozatával kapcsolatos érzéketlenség mind-mind Istennek nem tetsző dolgok.

Ha aggodalmaskodásunk közben az a gondolat kerít bennünket hatalmába, hogy a mindenség Ura jelentéktelennek tart bennünket és nem figyel ránk, gondoljunk Arra, Aki a rövid életű vererek sorsát is számon tartja, és jusson eszünkbe az Úr háza, az Ő oltára, ahol a veréb és fecske is talál fészket magának.

Isten áldásában osztozunk mi különféle élőlények, de a Földön az emberé a felelősség, neki kell gondoskodnia az állatokról is, az ő vállán nyugszik a fajok közötti béke fenntartása, és az áldás megőrzése.

Iványi Gábor

Macska a szószéken

Egy este sátormissziós alkalmon szolgáltam. Nemrég kezdtem el a prédikációt, mikor megláttam, hogy a bejárat felől egy macska közeledik.

Jobbra-balra nézegetett a széksorok között, de nyilván nem érezte magát biztonságban a sok ember miatt. Végül elérte a pódiumot és kissé tanácstalanul leült. Végül úgy látszott, én keltettem fel az érdeklődését. Egy pillanatra rám nézett, majd hatalmas ugrással a szószék melletti elektromos orgonára telepedett. Konkurenciám támadt, mivel a hallgatóság mind az állatot nézte. Vajon mi fog történni? (Úgy tűnt, hiábavaló folytatnom a beszédet.) Először reméltem, hogy megunja a prédikációt, és látókörömön kívül más kaland után néz.

De más meglepetéssel szolgált. Újabb ugrással meghódította a szószéket. Óvatosan leereszkedett a nyitott Bibliára, hozzám simult és békésen dorombolni kezdett. Olyanok voltunk, mint egy összeszokott páros. A sátorban nevetés tört ki. Néhányan még tapsoltak is. Szinte az volt az érzésük, hogy a vidám közjátékot direkt beterveztem. Pedig én voltam a legjobban meg-

lepve. De aztán megértettem, hogy alkalom nyílt egy egyszeri „bemutató tanításra”.

Hogy is történhetett, hogy a macska megtalálta az utat a pódiumhoz és ott jól érezte magát? Nyilván bizalom ébredt benne irántam; bizonyára nem ezen az estén, hanem már napokkal előbb. Lassanként fejlődött ki.

A munkatársakkal minden délelőtt összejöttünk a sátorban bibliatanulmányozásra. A macska, mely valahol a szomszédban lakhatott, sátrunkat tartotta vadászterületnek. Rendszeresen felbukkant, néha megsimogatam, ha a lábamhoz törleszkedett. Ezt biztosan szerette. Létrejött köztünk egy kapcsolat, és ez késztette az állatot, hogy a sok ember közt engem válasszon.

Pontosan erről van szó, azt hiszem, ha emberekkel van dolgunk: hogy jól érezzék magukat nálunk. Ha Krisztusnak meg akarjuk nyerni őket, ennek döntő jelentősége van. Első sorban nem az a fontos, hogy az „igazi” gyülekezethez tartozunk és az „igazi” tanítást képviseljük-e. Az sem, hogy kötelességszerűen evangelizáljunk, sátormissziót, biblia-heteket és istentiszteleteket

(folytatás a 30. oldalon)

AKTUÁLIS

Állatvédelem - állatok jogai a nagyvilágban

„Az ember nem lehet ura, legfeljebb társa annak a közel 30 millió fajnak, amelyekkel osztozik a Földön, még akkor sem, ha több mint 6 milliárdos egyedszámával és tevékenységével jövátéhetetlen nyomot hagy a Föld és élőlénytársai életében.”

Elgondolkodtatóak ezek az intő gondolatok – egy internetes oldalon -, illetve a hazai állatvédelem kiemelkedő személyiségének, a *Fauna Egyesület* alapítójának, *Széchy Ágnes* újságírónak szavai is: *„Az állatvédelmet az emberré nevelés eszközeként kellene használni.”*

Angliának már közel 160 éve van állatvédelmi törvénye, és az utóbbi 30-40 évben kialakult a „Human education” nevű oktatási tárgy, ami azzal foglalkozik, miként lehet ez emberek élet- és élőlénytiszteletét erősíteni, toleranciaképességét fokozni, a megszokottól eltérő másságot elfogadni, a kulturális sokféleséget, a világ változatosságát megőrizni és tiszteletben tartani, a nehéz sorsú embertársainkon és a kiszolgáltatott állatokon segíteni és bánásmódjukon javítani. Az angol-szász országokban ez külön szakterületet képez. Azért helyeznek rá megkülönböztetett hangsúlyt, mert felismerték, hogy bár az emberrel vele születik az állatok szeretete, felnőttkorra az emberek javarésze elveszíti kötődését a természethez.

A kisgyerekek szeretik és tisztelik – sőt társnak tekintik – az állatokat, de az ember egyedfejlődése során, a társadalmi szocializálódás folyamán e kapcsolat megszakad. Egyesek teljesen elfeledkeznek a természetről, még az asztalukon levő húsról sem jut eszükbe azok állati eredete, kifejezetten természetidegen, kizárólag társadalmi lényé válnak.

Az állatok nem jogképesek. Ebből az is következik, hogy az állatvédelem jogintézményének védendő tárgya sem az állat, hanem az ember, a társadalom. Viszont bevett gyakorlat, hogy az állatokat speciális bánásmódot igénylő, „élő jogtárgyként” kezelik. Az UNESCO 1978-ban dekrétumot fogadott el, miszerint az állatok nem érzéketlen dolgok: joguk van az élethez!

Svájcban a világon egyedülálló módon alkotmányos védelem jár az „élőlények méltóságának”, vagyis az emberen kívül az állatoknak is. A világ jogrendszerének közös sajátossága, hogy a jogszabályok hierarchi-

kus rendszert alkotnak. Ez azt jelenti, hogy alacsonyabb szintű jogszabály nem lehet ellentétes a magasabb szintűvel, nem módosíthatja, és persze nem is helyezheti azt hatályon kívül. Ennek megfelelően a jogszabályi hierarchia élén az alkotmány áll.

Magyarországon 2012. január elsejével új alkotmány lépett életbe, amely – összhangban a legtöbb európai alaptörvénnyel – természetvédelmi és környezetvédelmi szabályozást tartalmaz. Ám nem említi meg az állatokat, mint egyedileg védendő élőlényeket.

Az Európai Parlament 2010-ben amellet foglalt állást, hogy az állatok érző lények, amelyek sajátos igényeit figyelembe kell venni. Felhívja a tagállamokat, hogy tegyenek megfelelő megelőző intézkedéseket az állatvédelmi jogszabályok megsértésének megakadályozása érdekében. Ennek konkrét eszközeiről hatáskör híján nem rendelkezik, így arról sem, hogy a tagállamok belevegyék-e alkotmányukba az állatvédelmet.

Az Európai Parlament (EP) szerint a XXI. században az állatvédelem az emberiség egyik megnyilvánulása. Ám javítani kell a termelők érdekeinek képviselését, az ellenőrzést és a lakosság tájékoztatását is. Úgy vélekedik az EP, hogy mielőtt új szabályok kerülnének bevezetésre, először a meglévők betartását kell biztosítani. Felhívja a Bizottságot, hogy legkésőbb 2014-ig tegyen javaslatot az EU általános állatvédelmi szabályozására.

Több száz évvel ezelőtt, 1893-ban alkotmányos megerősítést kapott *Svájcban* az állatok érzéstelenítés nélküli leölésének tilalma. A svájci alkotmány leszögezi, hogy a szövetségi államnak szabályoznia kell az állatvédelmet. Konkrétabban az állatok tartását, gondozását, az élő állatokon végrehajtott kísérleteket, az állatok használatát; a velük való kereskedelmet, szállításukat, valamint leölésüket.

A német politikai életben 1992-ben merült fel először, hogy az állatvédelmet „államcélnek” minősítsék. 1993-ban végeztek egy közvélemény-kutatást, amelynek során az állampolgárok 84 százaléka az alkotmánymódosítás mellé állt. Ám a kereszténydemokraták nem támogatták a felvetést, így a szükséges kétharmados többség nem született meg. Többszöri próbálkozás után végül 2002-ben szavazta meg a

Bundestag az alkotmánymódosítást, az összes frakció támogatásával. A módosítás az állami célokat meghatározó szakaszt három szóval bővítette: „und die Tiere” („és az állatok”).

Szlovéniában – rendhagyó módon – az egészséges élethez való joggal foglalkozó cikkelyben szabályozzák az állatvédelmet. Sajátos ez azért is, mivel az egészséges élethez való jog alanya kizárólag az ember lehet a jogi fundamentumok alapján. A 72. cikkely 4-es pontja kimondja: az állatkínzás elleni védelmet törvényben kell szabályozni.

Az indiai alkotmány kimondja: a népnek morális kötelessége, hogy megóvja az állatokat a szenvedéstől. A törvény kiemeli, hogy korszerű módon kívánják szerezni az állattenyésztést, különös tekintettel a szarvasmarhák állományára, de ezek leölését maga az alkotmány tiltja meg. Az állatkínzás elleni fellépést azon a listán sorolják fel, ahol azok a tárgykörök szerepelnek, amelyekről mind szövetségi, mind tagállami jog rendelkezhet.

A környezetvédelmi és az állatvédelmi szabályozást elegyítő megoldással találkozunk a *brazil* alaptörvényben. A világ ötödik legnagyobb országának Szövetségi Alkotmánya egy egész fejezetet szentel annak, hogy meg kell őrizni *Brazília* természetvédelmi értékeit. A brazil kormány feladata, hogy megvédje a faunát és a flórát – áll a környezetvédelemről szóló cikkelyben. Ennek körében minden olyan eljárást tiltanak, amely

veszélyezteti a fauna és a flóra ökológiai funkcióját, akár úgy, hogy fajok kihalását okozza, akár úgy, hogy kínzásnak teszi ki az állatokat. Ez utóbbi kitétel alapozza meg a brazil állam büntetőjogi fellépésének lehetőségét állatkínzás esetében.

„Látványos” állatvédelmi intézkedéseket hoztak, illetve jelentősebb állatvédelmi mozgalmak működnek, de nem szabályozzák az állatok jogait alaptörvényi szinten például *USA*-ban, *Kanadában*.

Az állati jogok egyetemes nyilatkozatát 1989. október 21-én fogadta el a *Nemzetközi Állatvédő Liga*.

A nyilatkozat az alábbi pontokat tartalmazza:

- Minden állat életét tisztelni kell
- Egyetlen állatot sem szabad rossz kezelésnek vagy kegyetlen beavatkozásnak alávetni. Ha az állatot el kell pusztítani, annak gyorsan, fájdalom- és félelemmentesen kell megölni.
- Az állatnak joga van a figyelmes gondozásra.
- A fájdalmas vagy lelki traumát okozó kísérlet sérti az állat jogait. Gondoskodni kell az ilyen eljárások helyettesítésének kidolgozásáról és folyamatos bevezetéséről.
- Minden, szükségtelenül halált okozó beavatkozás életellenes bűncselekménynek számít.
- A szervezett oktatásnak és nevelésnek arra kell törekednie, hogy az ember gyermekkorától kezdve tisztelje és megértse az állatokat.

(Összeállította: K.Z.)

Állatok a Bibliában

A teremtéstörténetből kitűnik, hogy az Isten előbb teremtette meg az állatokat, mint az embert, talán azért, hogy (Assisi Szent Ferenc szavával) figyelmeztessen bennünket arra, hogy fivérünk és nővérünk minden, ami él. Az „őrizték meg a földet” parancsa igen lényeges, sajnos a legutóbbi időkig efelett hajlamosak voltunk elsiklani.

Az őstörténet és talán az egész Biblia legismertebb állata a kígyó, a bűneset előtt mint csábító jelenik meg, jókora képzavarral talán Isten ellenlábásának is nevezhetnénk. A föld minden állatánál ravaszabb kígyó (*1Móz3,1*) el tudta hitetni az Isten képmására teremtett emberrel, hogy a „tudás megszerzésével” istenekhez válik hasonlónak. Büntetésként a kígyó a hasán csúszik és a föld porát eszi (*1Móz. 3,14; Ézs 65,25; Mik 7,17*). Mérge marása miatt természetesen veszedelmesnek tartották (*Bölcs 17,9; Zsolt 140,4*), így nem csoda, hogy a becstelenség (*1Móz 49,17*), rágalom (*Zsolt 140,4*), halál (*Péld 23,32*) képét látták benne. A bot kígyóvá,

majd újra bottá változása Mózes számára az isteni küldetés jele (*2Móz 4,2-4*): az egyiptomi varázslók által elbűvölt kígyókat a Mózes botjából lett kígyó falta föl

(2 Mz 7,8-13), így kiderült, kinek az Istene az erősebb. A 4Mz 21,4-9-ben Isten a lázadókra tüzes kígyókat küldött, marásuktól sokan meghaltak, de Mózes közbenjárása után a póznára erősített rézkígyó meggyógyította azokat, akik fölnéztek rá - ezért lehet a kígyó sok helyen a gyógyszerár cégére. Az ókorban a kígyóbűvölés is ismert volt (Zsolt 58,5).

Az Újszövetségben a kígyó okossága is pozitív példa: „legyetek okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok”- tanácsolja Jézus (Mt 10,16), ám a farizeusokat többször a „viperaék fajzata” jelzővel látja el (Mt.23, 3), míg a *Jelenések Könyvében* a kígyó magával a Sátánnal azonosul (Jel. 20,2).

Az Ószövetség másik beszélő állata a szamár. Bálám történetében (4Móz. 22,28-30); előbb szemrehányóan kérdi: „Mit vétettem ellened, hogy már harmadszor versz meg engem?”, majd be is mutatkozik: „A szamarad vagyok. Rajtam jársz régtől fogva mindmáig...” Még a szamár is látta az Úr angyalát, de Bálám nem. A történet annyira ismert volt, hogy nyomán szólás is keletkezett: áll, mint a Bálám szamara.

A szamarat teherhordó állatként használták (1 Móz 42,27; 1Sám 25,18; Ézs. 30,6), de a földeken, a földművelésben is hasznot hajtott. (5 Móz 22,10: tilos ökörrrel összefogni: Ézs 30,24). A gazdagoknak egész csordára való szamaruk volt (Jób 1,3; 42,12; 1Krón 27,30). Húsát nem ették, tehát nem lehetett áldozati állat sem (Kiv 13,13; 34,20). Így szolgálhatott beszédes bizonyítékul a szamariai éhínség leírásában (2Kir 6,25) az a kitétel, hogy 80 sékel ezüstbe került egy szamárfej. Ám a szamárnak még az állkapcsa is kemény, hiszen Sámson egy szamár állkapcsával ölt meg ezer filiszteust (Bír 15,16).

Mínt hogy harci állatként a ló háttérbe szorította szamarat, a hátán érkező Messiás (Zak 9,9; Mt 21,2-7) a béke fejedelmeként jelenhet meg. Ezért az Újszövetségben Jézus szamárháton vonul be szenvedése előtt Jeruzsálembe (Mt 21,2-7; Jn 12,15).

Az Ószövetség több mint 30 fajta tisztátalan állatot sorol fel: ezek azok, amiket sem megenni, sem feláldozni nem lehetett (3Móz 11; 5Móz 14). A holló, bár tisztátalan állat és Isten ítéletével is összefügg, az első állat, amit Noé kienged a bárkából (1Móz 8,6), Illés prófétát is hollók táplálják az éhínség idején (1Kir 17,4). Sámson rókák farkára kötött csóvákkel gyújtotta fel a filiszteusok gabonáját, szőlőit és olajfás kertjeit (Bír 15,4).

Az oroszlán a pásztor és nyája számára félelmetes veszedelem, „ordít az oroszlán, ki ne rettegne” (Ám 3,8), de a Messiás a többi vadállattal együtt az oroszlánt is megszelídíti, hiszen szénát, vagy szalmát fog enni (Ézs 11,7). Az oroszlán kettős értelmű szimbólumként egyfelől pozitív, hiszen Isten mindenható hatalmának jelképe (Ez 1,10), Jákob áldásában Júda

címerállata: (1 Móz 49,9). Salamon trónusa mellett 12 oroszlánszobor állt (1Kir 10,19-20), a Júda törzséből származó oroszlán pedig egyenesen Jézus jelképe lett (Jel 4,7; 5,5), sőt maga Izrael is oroszlán (3 Móz 23,24; 24,9), Gád (5 Móz 33,20) és Dán (33,22) törzse, Jákob maradéka. Másfelől azonban negatív szimbólum is, mert az oroszlán az ember ősi ellensége, az ördög jelképe. Sámson harcában (Bír 14,5-6); a széttépett oroszlán Krisztus halálának előképe, egyben utalás a pokol és az ördög legyőzésére is (Zsolt 22,22; 57,5; 1Pt 5,8).

A Bibliában leggyakrabban szereplő állat a bárány, amely Ábel áldozataként tűnik föl először (1 Móz 4,1-4), s a kivonuláskor válik a legfontosabb áldozati állattá (2 Móz 12,1-20). Ozeásnál a szelídség (4,16), Jeremiásnál a haragtól való mentesség (11,19), Izaiásnál a türelem (53,7), a zoltárookban és a Bölcsesség könyvében az öröm jelképe (113,4). Az Ez. 34 szerint a nép bárány, akinek az Úr az igaz pásztor. A zsidó hagyomány a reggeli és esti bárányáldozatot a 1 Móz

22-ből vezette le, a Móriah hegyét azonosította Sion hegyével, így lett Ábrahám oltára a jeruzsálemi áldozati oltárának előképe, (1Krón 3,1). Izsák csodálatos megmenekülésében Izrael Egyiptomból való, illetve végső szabadulását látták; a megváltást hirdető *sófár* hangja pedig az Ábrahám által fölládozott *kos* szarvából készült (Zak 9,14).

Az *Újszövetségben* a *bárányok* a keresztények, akik ismerik Jézus hangját (Jn 10). Keresztelő János az Isten *bárányaként* mutatta be Jézust (1,29) és számos uta-

lás van a húsvéti bárányra is. (1Kor 5,7; 10,22; 11,28; 13,11; 1Pt 1,19). Amikor Jézus a teste megevéséről beszél (Jn 6,53), valószínűleg a húsvéti bárányhoz, mint előképhez hasonlítja magát. Később az előkép szimbólum lett, és a *Jelenések Könyvében* a *bárány* önállóan cselekszik: a trónon ül (22,1), fölnyitja a könyvet (6,1; 8,1), pásztorként vezeti a nyáját (7,14), menyegzőre hív. A megölt, mégis élő bárány a föltámadott Úr a kereszténység egyik legismertebb jelképe (5,6).

Bereczky Géza

Egy legendás mentőkutya: Mancs

2006 októberében sokan szomorúan vették tudomásul a hírt, hogy a világ szinte minden táján megfordult mentőkutya, Mancs, 13 éves korában elpusztult.

Az egész ország siratta a világhírű miskolci mentőkutya. Mancs pályafutása során a világ szinte minden, katasztrófa sújtotta pontján járt, és mentett ki embereket összedőlt épületek, romos házak alól, így számos ember - főleg gyermek - köszönheti neki az életét. Mancs neve fogalomná vált.

Érdekes, hogy Mancsnak nem volt mentőkutya vizsgája, nem vett részt különböző versenyeken. Eredményeit az élet, és nem pontozó bírók értékelték.

Amikor Mancs megszületett, gazdája, Lehóczki László sem gondolta, hogy a nadrágszárába kapaszkodó kölyök egyszer majd világhírű mentőkutyaaként vonul be a kutyatörténelembe. Azért sem, mert a kiskutyáról hamar kiderült, hogy diszpláziával küszködik. A gazdája ekkor egy, a csípőficamos gyerekeknél használatos kengyelt átalakított, és ezt hordatta egy éves koráig a kiskutyával. A kitarásnak meglett az eredmé-

nye, hiszen a hosszú évek során ez a kutya több ezer kilométert kutatott át élők, vagy áldozatok után, és már senki nem tudja megszámolni, hány ember köszönheti neki az életét! Amikor a törökországi földrengés során a romok alatt élve megtalált egy kislányt, a kutyát a CNN televízió is bemutatta. Attól fogva beszéltek úgy Mancsról, mint élő legendáról.

Lehóczki László, a Miskolci Speciális Felderítő és Mentőcsoport alapítója és vezetője eredeti foglalkozását tekintve vasúti villanymozdony-műszerész, aki szakmáját, megszokott életét cserélte fel a polgári védelemmel, hogy szenvedélyének, a kutyának és a katasztrófamentésnek élhessen.

Egy interjúban a következőképpen vallott a szeretett kutyával való megismerkedéséről:

„...Ő választott engem. Egy barátomnál tizenegy kiskutya született és amikor - nem „kutyaugyben” - meglátogattam, már csak két apróság maradt az alomból. Eszembe sem jutott német juhászt választani, a család is tartott a nagytestű kutyáktól, hiszen addig csak terrierjeink voltak. A kajlább fülű, az esetlenebb kis gombóc állandóan ott szaglászott körülöttem, rám morgott, majd a kapuhoz ment és ugatott - egyszóval minden eszközzel igyekezett felhívni magára a figyelmemet. Szó szerint udvarolt nekem. Kétszer is elindultam..., aztán visszamentem, mert muszáj volt megsimogatnom. Nos, ő volt Mancs. A nevét pedig onnan kapta, hogy mindent a mancásával intéz el, és állandóan a lábunkon taposgál, keresztülyalogol rajta...”

Mancs nemcsak a katasztrófák áldozatainak, de a gazdájának az életét is megmentette. Így történt ez az olaszországi sárlavina katasztrófánál, amikor hiába küldte előre a gazdi Mancsot, a kutya megmakacsolta magát. A fejét rázta, prüszkölt, és nem engedelmeskedett a gazdája utasításának. Azon mesterkedett, hogy Lehóczkit minél távolabb tartsa az üregtől. A gazdi talán néhány másodper-

cig úgy érezte, hogy a kutyája cserbenhagyta, ám alig távolodtak el az üregtől, hatalmas robbanás rázta meg a környéket. Kiderült, hogy egy nyitva hagyott gázpalack szivárgott. Ha akkor Mancs engedelmeskedik, mindketten odavesztek volna.

Mancs az első mentőkutya, akinek szobrot állítottak. A bronzból formált alkotás Miskolc belvárosában a „Vilányrendőrnél” áll 2004 óta.

Mancs 2006 októberében tüdőgyulladást kapott és elpusztult; gazdája a nyilvánosság kizárásával saját kertjében temette el. Az ezt követő egy hónapban belvárosi szobra valóságos zarándokhellyé vált, naponta több gyertyát gyújtottak előtte.

Azóta is évente sok turista keresi fel Mancs emlékművét, hogy megérinthessék bronzba öntött alakját.

- kz -

Assisi Szent Ferenc és a farkas

Assisi Szent Ferenc nem csak az embereknek hintette áldásait, hanem az okatlan állatok pártfogója is volt. Ferenc gyakran hosszú gyalogutakat tett Assisi környékén, ekként jutott egy napon, 1219. július második napján, a kedves kis Gubbio városkába, mely Assisitől nem messze, a hegyekbe zártan állt. Sok más umbriai településhez hasonlóan Gubbiót is zegzugos sikátorok tagolták, házain a bejárat mellett befalazott ajtók álltak - a halottak titokzatos kapuja -, és Ferenc korában mindössze egyetlen kútja volt a városnak. Oda jártak vízért az asszonyok, fiatal lányok, mert a vízfordás az ő dolguk volt. Egyszer azonban, kevéssel Ferenc Gubbióba érkezése előtt, egy vad és nagyon éhes farkas lebódorgott a hegyekből, megjelent a városban, és letelepedett a kútnál. Ott feküdt szótlan egykedvűséggel és csak napszállta után indult útnak, hogy ennivaló zsákmányt szerezzen Gubbio éléskamráiból.

Jóllakván visszafeküdt a kúthoz: mondani sem érdemes, hogy az asszonyok és lányok nem mertek többé a kúthoz menni; a hosszú és bizonytalan utat választották inkább, vagyis hogy San Niccoló kútjáról hordták a vizet. Úttalan erdei utakon, három fertály órát kellett megtenniük, aztán vissza ugyanúgy, de most még a víz terhe alatt görnyedezve.

Nincs mit csodálkozni hát, hogy amikor Ferenc a városkába érkezett, Gubbio hangos volt az átkoktól, szidalmaktól, melyeket a farkas fejére szórtak.

Ferenc útbaigazította magát a kút és az ott tanyázó farkas ügyében, aztán ment egyenest oda.

A bestia rávicsorított, ám amikor ez a különös ember egyenest pófája elé a földre telepedett, a farkas figyelni kezdett: figyelt, de közben résen volt, résen ám, hogy bármelyik pillanatban rávesse magát a néki halkan duruzsoló furcsa kis emberre! Ó, csak egy rossz mozdulat holmi fejsze vagy szekerce után, és a vadállat szétmarcangolja Ferencet.

Ám nem történt ilyen mozdulat. A szürkésbarna gúnyában földön ülő ember továbbra is halkan, lágyan prédikált a bestiának: elismerte, hogy tán csak a szörnyű éhség vezette rosszra, de azt is elmagyarázta, hogy ehhez nem kell ijesztgetnie a városka lakóit, nem kell az éj leple alatt lopnia az élelmiszert.

„Légy szelíd testvérekem, légy olyan, mint házőrző testvéreid; lám az emberek azoknak önként adnak. Önként adnának neked is testvérekem, csak légy szelíd, jó és engedelmes!”

Kicsit még duruzsolt az állatnak, aztán ment Gubbio főterére, elújságotni a hírt: a gubbiói farkas megjavult, már bátran mehetnek vízért, csak vigyenek holmi ételmet is annak a szegény jószágnak.

Caterina - Biondo uram Caterina lánya - volt az első, aki odamerészkedett, és im! Visszafelé már úgy jött, hogy a farkas oldalára voltak kötözve korsói, és a szörnyű bestia engedelmesen bandukolt a lány mellett, vitte neki a vizet.

És így volt aztán mind egészen ama farkas haláláig; amikor pedig elérkezett halála napja, sírt ástak az állatnak, abba temették a városlakók, aztán sírja fölé még kis kápolnát is szenteltek.

A gubbiói farkas nyughelyét rejtő parányi kápolna, a sír, melyben az állat nyugszik aztán valóságos zarándokhely lett, és az mindmáig: a megszelídített vadállat még haló poraiban is Szent Ferenc áldott emlékét őrzi.

(Forrás: Héttorony Irodalmi Magazin/Pulai Éva írása/2009. október 4.)

AMIRŐL BESZÉLNEK...

A szvasztikától a horogkeresztig

A heraldikai és néprajzi lexikonok jól ismert és hosszasan elemzett szimbóluma a szvasztika. Ez a négyágú, derékszögben megtört szárú, hol az óramutató járásával megegyező, hol azzal ellentétes irányban forgó, kereszt alakú jel az emberi kultúrák egyik legősibb jelképe. Felbukkan az ősi Indiában, Kínában, az eurázsiai népek körében, az aztékok és a maják népművészetében, de Polinéziában is. Láthatjuk régi görög vázákön, az iszlám és a korai keresztény művészetben, sőt, a magyar népművészetben is megtalálható, tekerőlevél néven.

A mai kutatásnak komoly fejtörést okoz, hogy miképpen lehet jelen ez a szimbólum ősidőktől fogva a Föld sok, egymástól függetlenül alakuló kultúrájában. Ezzel kapcsolatban megoszlanak a vélemények, amelyek nagyjából három csoportba oszthatók: Carl Sagan szerint egy külső esemény az oka a jelkép elterjedtségének. A csillagász egy ősi kínai üstökös térképre hivatkozva úgy véli, az ókorban egy üstökös annyira megközelíthette a Földet, „hogy az általa kilövellt (és az üstökös forgása miatt elhajló) gázsugarak láthatóvá váltak; ennek a látványnak a hatására jelent meg a szvasztika a legkülönbözőbb kultúrákban.”¹ Jung szerint viszont a szvasztika formája a kollektív tudattalan része (ehhez hasonló elképzelés az, hogy a jelképet egyszerű, szimmetrikus alakja miatt alkototta meg számos nép egymástól függetlenül). A harmadik teória szerint feltűnő, hogy sem a sumer, sem a mezopotámiai, sem az egyiptomi Óbirodalomban nincs jelen a szvasztika. Ennek az elméletnek a hívei úgy vélik, hogy az ezektől a kultúráktól független, protoindoeurópai népekre vezethető vissza a jelkép megjelenése.

A szvasztika egyébként a legtöbb kultúrában Nap-szimbólum, a Nap égi útját jelképezi. Maga a szó szanszkrit eredetű, és „jó szerencsét”, „jólét”-et jelent, ezzel párhuzamosan a szimbólum maga is szerencsét hozó jel, Indiában a boldogságot és a jólétet jelképezte, és jelképezi ma is. A kínai vagy a japán buddhizmusban is erősen pozitív jelentésű, Buddha lábnyomát vagy éppen az öröklétet jelképezi. De bármelyik ősi kultúrában jelenik is meg, mindenütt az élet és a létezés produktívításával kapcsolódik össze.

Ugyanakkor a modern Nyugat-Európába először Heinrich Schliemann (aki szvasztikával díszített tárgyakat talált Trója romjai között), majd Emile Burnouf és Max Müller szanszkritológusok közvetítésével érkezett meg, akik arra a következtetésre jutottak, hogy a szvasztika kifejezetten indoeurópai jelkép. Ezek után fedezte fel a maga számára Adolf Hitler és a nemzetiszocialista mozgalom. Hitler azt vallotta, hogy „szellemi alap nélkül az erő kudarcra ítéltetett.” (A diktatórikus irányultságú mozgalmak valamiért mindig is kedvelték az ehhez hasonló gondolatokat.) A nácik éppen ezért lázasan kerestek mind a saját, mind az általuk befolyásolni kívánt tömegek számára valamiféle vallásos tartalmat. Ezt aztán meg is találták egy zavaros pán-germán új-mitológia és sok okkult tan keverékében, amelynek aztán teljes mértékben alárendelték politikájukat is – hogy aztán soha nem látott pusztulást hozzanak a 20. századi Európára (a témáról kiváló könyvet írt egyebek között Nicholas Goodrick-Clarke *A nácizmus okkult gyökerei – titkos ária kultuszok és azok hatása a náci ideológiára* címmel). A pán-germán egység gondolata tette Hitler és a német fajvédő szervezetek számára érdekessé a szvasztika szimbolikus tartalmát is.

A német fasiszták horogkeresztjének ferdén álló szárai azonban hosszabbak, karjuk az óra járásával ellentétes irányba hajlik be. „Az ősi jelképből, a szvasztikából elorzott horogkereszt, mely a német nácik uralomra jutásáig mindenütt valamilyen pozitív jelentést hordozott, miután 1919-ben – mint a német nemzetiszocialista szervezet jelvényét – elfogadták az antiszemita szervezetek, a megkülönböztetés, a kirekesztés jelképévé vált. A fehér körben karmazsinvörös felületen lévő fekete horogkereszt, a Hakenkreuz, a nácik 1933-as hatalomátvétele után két évvel, 1935 szeptemberétől a Német Birodalom felségjelzése lett, majd felkerült új zászlójukra is.”²

Éppen ezért a horogkereszt ma már az újnáci csoportok betiltott jelképe. Magyarországon (és Európai Unióban), mint önkényuralmi jelképnek, tilos a használata.

Vattamány Gyula

¹ (<http://hu.wikipedia.org/wiki/Szvasztika>)

² (<http://www.erzsebetrosta.hu/Hiedelmek-babonak-nepszokasok/szvasztika-es-horogkereszt.html>)

ÜNNEPEINK

A születésnapról

A korai keresztények nem ünnepelték a születésnapot. A Bibliában sem találunk utalást arra, hogy Jézus, az apostolok vagy követőik valaha ünnepelték volna születésnapjukat.

„A törvény nem engedi, hogy gyermekünk születésekor ünnepeljünk és ily módon alkalmunk legyen a részegeskedésre” - írta Josephus¹.

Bár a Biblia konkrétan nem tiltja a születésnap ünneplését, a zsidó hagyomány tiltott minden pogány gyakorlatot. És mivel szinte minden első keresztény zsidó származású volt, ez a magyarázata annak, hogy Jézus születésének megünneplése a korai hagyománnyal miért volt ellentétes. A születésnap ünneplése tehát ismeretlen a zsidó (és korai keresztény) hagyományban.

A Biblia hírül adja, hogy ennek ellenére Heródes megünnepelte születésnapját, és ez alkalomból megajándékozta Heródiás lányát Keresztelő János fejével.

„Hanem mikor a Heródes születése napját ünnepelék, táncola a Heródiás leánya ő előttük, és megtetszék Heródesnek; Azért esküvéssel fogadá, hogy amit kér, megadja néki. A leány pedig, anyja rábeszélésére, mondta: Add ide nékem egy tálban a Keresztelő János fejét. És megszorodék a király, de esküjéért és a vendégek miatt parancsolá, hogy adják oda. És elküldvén, fejét véteté Jánosnak a tömlöcben. És előhozák az ő fejét egy tálban, és adák a leánynak; az pedig vivé az ő anyjának.” (Máté 14:6-11)

A primitív népek egyáltalán nem ünneplik meg a születésnapot, egyszerűen azért, mert nem ismerik a naptárt. Az első naptárakat az egyiptomiak készítették, ők már meg is ünnepelték a születésnapokat. Plutarkhosz például leírja, hogyan ünnepelte Antonius születésnapját Kleopátra. A régi görögök csak a férfiak és az istenek születésnapját tartották számon, az asszonyokét és a gyermekekét nem. Emellett szokás volt megemlékezni az elhunyt nagy emberek születésnapjáról is. Az istenek születésnapját havonta megünnepelelték. Artemisz istennő oltárára minden hónap 6-án mézet és hold alakú süteményt helyeztek.

A római császárok gladiátorokkal és cirkuszi játékokkal, nagy pompával ünnepelték születésnapjukat. Caligula állítólag mindenkinek megbocsátott, aki születésnapján köszöntötte.

Úgy tartják, hogy a Perzsiából származó Mithraizmus vallásból vették át az európaiak a születésnap nagyszabású ünneplésének kultúráját. A római birodalmon keresztül katonák terjesztették a Mithrász istent imádó misztériumvallást. Mivel korábban kontinensünkön szokatlan volt a hasonló jellegű ünneplés, más események, mint például a Szaturnália ünneplésének gyakorlatából vettek át elemeket. Ez a decemberi össznépi vigasság táncsal, ivászatokkal, nagy lakomákkal járt, és az emberek megajándékozták egymást. A kereszténység elterjedéséig rengeteg római katona hódolt ennek a titokzatos vallásnak, és terjesztette az egész birodalomban.

A mai születésnapi szokások a germánok hagyományából maradtak fenn. Germán gyakorlat volt az ünnepi asztalt földízíteni. A legfőbb dísz a születésnapi torta volt, amelyre gyertyákat állítottak. A gyertyákat meg is gyújtották, és ha az ünnepeltnek sikerült egyszerre valamennyit elfújnia, ezt jó előjelnek tekintették további életére nézve.

A születésnap megünneplése a 20. században vált teljesen általánossá, bár családonként és kultúránként más-más tradíciók élnek. Különleges magyar szokás nem alakult ki, hiszen a torta és az ajándék, a két legjellemzőbb születésnapi meglepetés egyáltalán nem nevezhető hungarikumnak.

Korábban a legtöbb kultúrában - főleg a keresztény közösségeknél - az embereknek szokatlan volt saját maguk dicsőítése. Eleinte az uralkodók, később a „fontosabb emberek” születésnapja is jelentős eseménnyé vált, és így terjed el egyre szélesebb körben a születésnapos felköszöntésének szokása.

A Boldog Születésnapot c. dalt két testvér, Mildred és Patty Hill írták, 1893-ban. Ezt a dalt legalább egy évben egyszer minden otthonban eléneklik szerte a világon.

K.K.S.

(Forrás:wikipedia.org)

¹ (Josephus. Translated by W. Whiston. Against Apion, Book II, Chapter 26. Extracted from Josephus Complete Works, Kregel Publications, Grand Rapids (MI), 14th printing, 1977, p. 632).

**AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM
NŐALAKJAI**

Assisi Szent Klára

A reformáció után a protestánsok számára idegenül cseng, ha valakit „szentnek” neveznek, hiszen a Biblia azt tanítja, hogy mindnyájan szentek vagyunk, akik hiszünk Jézus Krisztusban. Nem imádkozunk a szentekhez, nem kérjük közbenjárásukat. Ezekben a biblikus szempontokon túl azonban mégis hasznunkra válhat, ha egy-egy „szent” életútját tanulmányozzuk. Koruk emberei voltak ők, koruk lehetőségei között keresték Isten akaratát, munkálkodtak a maguk és mások üdvösségén. Életformájuk, némely döntésük idegennek tűnhet számunkra. A nyelvezet, amellyel kifejezték hitüket idegenül csenghet, a körjük épült legendakör pedig eltakarhatja személyiségük nagyon is emberi voltát. Mégis, számos esetben hithősök voltak ők, akik tették azt, amit akkor és ott Isten akarataként ismertek fel. Az egyik ilyen női személyiség Assisi Szent Klára, Assisi Ferenc kortársa, a ferences rend női ágának, a klarissza rendnek megalapítója.

Aki látta a *Napfivér, Holdnővér* c. filmet, romantikus elemekkel átszótt, némi rejtetten erotikus felhangtól sem mentes képet őriz magában Klára és Ferenc kapcsolatáról. Nem tudjuk, milyen volt ez a kapcsolat a valóságban, de biztos, hogy ellentmondásosabb, földhöz ragadtabb, mint ahogy azt a film ábrázolja.

Klára 1193-ban (vagy 94-ben) született, az Assisi közép-pontjában elhelyezkedő egyik palotában, Favarone lovag és Hortulana asszony elsőszülött leányaként. Húgával együtt kora vallásosságának megfelelően nevelték, egyetlen életpályát, a feleség szerepét jelölve ki a számára. A család olyan házasságot remélt a szép Klára számára, amellyel növelheti a család vagyonát és kapcsolati tőkét, hogy ezzel még nagyobb befolyást gyakorolhassanak szűkebb és tágabb környezetükre. Az csak Klára későbbi írásaiból derül ki, hogy tökéletesen használta a latin nyelvet, ami az átlagos kortárs asszonyokénál nagyobb olvasottságot és műveltséget feltételez.

Mindaz, ami Ferencsel történt, természetesen eljutott Klára fülébe is, aki 1210-ben hallotta először őt prédikálni. Ekkorra útjára indult a ferences rend, és kezdett kibontakozni az a ferences-mozgalom is, amely korának ébredési mozgalma volt. III. Ince pápa szóban már jóváhagyta a ferencesek életmódját. Krisztusról szólt a prédikáció ott, az assisi dóm mellett, és ennek a megfeszített Krisztusnak a radikális követéséről. Ez

olyan nagy hatást gyakorolt Klárára, hogy Ferenchez fordult tanácsért, hogyan követhetné Krisztust. Ferenc radikalitása Klárára is átragadt, eldöntötte, hogy ő is a szegénység és a lemondás útját választja. 1211 virágvasárnapján, miután a helyi püspök hozzájárult kolostorba vonulásához, megszőkött a családjától, majd miután Ferenc ráadta a bűnbánók szürke ruháját, a Bastia melletti bencés apácakolostorban keresett menedéket.

Klára tudta, hogy a családja minden erejével ellenezni fogja döntését. A rokonok rábeszéléssel, vagy akár erőszakkal vissza akarták vinni Klárát a városba, de nem tudták eltántorítani szándékától. Mikor már sokáig húzódott a meddő vita, Klára a hagyomány szerint az egyik kezével megragadta az oltárterítőt, ezzel - a régi szokás szerint - menedékjogot kért a templomtól, másik kezével pedig lekapta fejről a kendőt, s a rokonok meglátták lenyírt fejét. Ebből megtudhatták, hogy Klára visszavonhatatlanul Istennek szentelte magát.

Bennünk a kolostorról és az apáca létről egy leszűkített és lehetőségeiben sok módon korlátozott életforma jut eszünkbe. Biztosan sok mai apáca is tiltakozna ez ellen a felfogás ellen, de a XIII. század apácáira egyáltalán nem igaz ez a kép. Abban a korban, amikor a nőknek nagyon csekély önrendelkezési joguk volt, ez a lépés módot nyújtott a személyes autonómia kifejezésére. Bár a női kolostorok mindig az azonos rendhez tartozó férfi kolostorok irányítása alatt álltak, de ezen belül az apácák mozgástere (különösen a nemesi származású nők esetében), személyes szabadsága lényegesen nagyobb volt kortársaikénál. Nem beszélve arról, hogy abban a korban a nők gyakran belehaltak a szülésbe, így számos apáca évtizedekkel túlélte női rokonait. Igen, Klára a döntésével a szegénységet választotta, de értelmezhető ez a személyes autonómia a szellemi szabadság melletti öntudatlan döntésként is.

Klarához csatlakozott Ágnes húga, s ez végleg felbőszítette a rokonságot. Védelmükre Ferenc ekkor úgy határozott, hogy véglegesen az Assisi melletti San Damiano kápolnába telepíti le őket. Itt alakult meg a ferences apácák első kolostora.

Klára, haláláig a kolostor lelki anyja volt. Döntése sokakra hatást gyakorolt rokonságában és távoli környezetében is, de a San Damianóban csak az tudott megmaradni, aki Klára hitét és életformáját belsőleg is felvállalta.

Klára komoly harcokat vívott, hogy kolostorát szigorú ferences szellemben irányíthassa, ez pedig a tökéletes szegénység eszménye volt, aminek értelmében nemcsak a rend tagjainak, de magának a rendnek sem lehetett vagyona. Ahhoz pedig, hogy törvényesen élhesse- nek ebben a formában, Klárának meg kellett szereznie a pápai jóváhagyást. Ezért harcolt a szó szoros értelmében halálig. A regula jóváhagyását IV. Ince adta meg, és Klára a halála napján vette kézhez. Amikor 1253. augusztus 12-én eltemették, e bulla egy példányát a kezébe tették, így helyezték sírba.

Klára életeszménye a szegénység, alázat, imádság volt. A katolikus hagyomány számos csodát tulajdonít Klárának. pl. az üres olajos korsót áldásával megtöltötte, vagy kenyeret szaporított.

Számunkra tanulságos lehet imádságos élete. A kortársak csodálatos imameghallgatásait emlegették. Amikor 1240-ben, II. Frigyes szaracén katonái átvonultak Umbrián, veszedelem fenyegette a kolostort is. A katonák úgy vélték, könnyű zsákmány lesz a város falai előtt védtelenül álló kis kolostor. Mikor feltűntek a környéken, az apácák megrémültek, csak Klára nem veszítette el a bá-

torságát. Imádsága közben bátorítást kapott, betegyát a kolostor kapujához vitette, és megkérte a kolostor papját, hogy hozza ki az oltáriszentséget a támadók ellen. A szaracénok pedig, akik már fenn voltak a falakon, ebben a pillanatban rémülten meghátráltak. Néhány évvel később, amikor a versai Vitalis állt seregével Assisi előtt, ugyancsak Klára imádsága fordította el a veszedelmet.

Egészen előremutató a Krisztus test egységéről vallott látása is. Ebben Klára a saját korát messze túlhaladó megértésről tanúskodik. A kolostor csendjében, elkülönülve kora zaklatottságától, az a felismerés formálta életét, hogy a szerzetesek az egész titokzatos test minden tagjáért felelősek, életük összefügg az összes keresztény életével, és sokaknak segítségére vannak. Ezzel szemében elzárt szegénységük apostoli távlatokat nyert.

Amikor Klára 1253. augusztus 11-én meghalt, a pápa - bíborosaival együtt - eljött Perugiából a temetésére. 1255. augusztus 15-én avatták szentté. Ünnepe azonnal felvették a római naptárba, augusztus 12-re. 1969-től augusztus 11-én ünnepeljük.

Szabó Ildikó

ÍGY TÖRTÉNT...

„Sámor ve záchor” – „Őrizd és emlékezz”

„Tisá beáv” – באב העשת

Av hó 9. 5772.

2012. július 28-29.

„Tisá beáv”, az első és a második Szentély lerombolásának napja, Izrael leggyászosabb böjtnapja. Ebben az évben, 5772. av hó 10-én (2012. július 29-én) tartjuk a böjtöt, mert Tisá beáv Szombatra esik.

A jeruzsálemi Mórja-hegy tetején lévő első és második Szentély, kisebb-nagyobb megszakításokkal közel ezer éven át a zsidó vallás egyedüli hivatalos központja, s mint ilyen, az izraeli államiság jelképe is volt. „Aki a Templomot nem látta, még semmi szépet nem látott a világon.” (*Babiloni Talmud*)

Az első Szentélyt Nebukádneccár, az újbabiloni birodalom uralkodója vetette a lángok martalékaúl i.e. 586-ban, és a zsidókat foglyul ejtve Babilonba hurcolta. A második Szentélyt Titus római hadúr rombolta le 70-ben.

Egy nem kanonizált írás (bárájtá), Táánit 29. a-ban szerepel, hogy a „pogány népek bementek a Szentélybe, ahol ettek, ittak, mulattak és romboltak Av hónap 7-én és 8-án megszentelténítve a Templomot, majd 9-én este felgyújtották azt, s a lángok csak 10-én napnyugtakor aludtak ki.”

A jeruzsálemi Talmud szerint /Táánit IV.8./ Rabbi Abin av hó 9-én és 10-én böjtölt, Rabbi Lévi 9-én és az azt követő éjszakán, mert erőtlén volt. Mi gyengébbek vagyunk náluk, így 9-én böjtölünk, de 10-én délig sem ehetünk húst, vagy ihatunk bort, ahogy nem tehetjük ezt már a hó elejétől sem.

A gyászünnepe beálltakor Jeremiás siralmait olvassuk:

1/1. Jaj! de árván ül a nagy népű város! Olyanná lőn, mint az özvegyasszony! Nagy volt a nemzetek között, a tartományok közt fejedelemisszony: robotossá lőn!

2. *Sírván sír éjjelente, s könny borítja az orczáját! Senki sincs, ki vigasztalná, azok közül, kik szerették; mind megcsalták barátai, ellenségeivé lőnek.*

9. *Szennye a ruhája szélén; nem gondolt a jövőjére; csudálatosan alásülyedt, nincs vigasztalója. Lásd meg Uram, az én nyomorúságomat, mert ellenség vett erőt rajtam!*

10. *Szorogató nyújtja kezét minden kincse után, sőt látta, hogy pogányok mentek be az ő szent helyébe, a kikről azt parancsoltad, hogy be ne menjenek a te községedbe. Stb.*

Reggel gyászdalok hangzanak el zsinagógáinkban. Az emlékezéshez tartozik, hogy felkeressük bölcseink sírját.

A minha imát kiegészítjük a szent Jeruzsálem dávidi királysága visszaállításáért szóló „nánhém”- „vigasztalj” kezdetű strófával.

...

Az Örökkévaló az egyiptomi kivonulás után (i.e. XV. sz.) adta át a zsidóknak a Szinájon a Törvényt, amely részletesen meghatározta az I.-tisztelet formáit is. Így már közel fél évszázaddal az Első Jeruzsálemi Szentély felépítése előtt megépítették a Szövetség Sátrát, I. dicsőségének lakhelyét, egy hordozható szentélyt, melynek udvarán állt az áldozati oltár. A sátor legbelső részében a Szentek Szentjében, őrizték a frigyládát, benne a kőtáblát, mely a Tízparancsolatot tartalmazta. Ide még a főpap, a „kohen hagadol” is csak egyszer egy évben, az Engesztelés Napján léphetett be.

A Sátrát és a Frigyládát a zsidók vándorlásuk során mindenhová magukkal vitték. (A frigyláda erejéről sok történet szól.)

Dávid király i.e. 1000 körül elfoglalta Jeruzsálemet és királyi székhelyé tette. A frigyládát a királyi palota udvarán emelt sátorban helyezte el, Jeruzsálemet kizárólagos I.-tisztelet helyévé emelve arra az elhatározásra jutott, hogy kőből épít templomot az Örökkévalónak, hiszen ha ő, a király palotában lakik, hogyan lakhat az I. sátorban?

Ám a jeruzsálemi Szentélyt Dávid nem építhette föl, mert „vér tapadt kezéhez”, ezért ez fia, Salamon (i.e. 970-931) feladata lett.

Salamon a Templom felépítéséhez szükséges fenyőt és cédrust a türoszi királytól, Hirámtól hozatta, s a követ Föniciából.

A Szentélyt a még Dávid király által vásárolt földterületen, a Moria hegyen építették fel, 7 év alatt. Nagysága 25x50x15 méter volt, mely az akkori méretek szerint nagynak számított.

„A ház pedig amelyet építeni szándékozom, igen nagy lesz, mert a mi I-ünk nagyobb minden isteneknél” –írta Hirám királynak Salamon.

Salamont dicséri, hogy a Szentély felépítése mellett létrehozta az ország virágzó gazdaságát és kereskedel-

mét. Azonban a közigazgatás, a hadsereg stb. továbbfejlesztése növelte az adóterheket.

Ez elégedetlenséget okozott a lakosság köreiből, s felkelésekbe torkollt. Salamon uralkodásának utolsó éveiben emiatt az ország egysége felbomlott, s halála után, az ország kettészakadt.

A királyság kettészakadása után (i.e. 915) Sesonk fáraó kifosztotta a Szentélyt, s kincseit Egyiptomba vitte.

Az asszír hódítók, akik, a föníciai városállamokat is elpusztították, megtámadták az északi országrészt, s lakóit elhurcolták. (A hagyomány szerint ők az „elvezett tíz törzs“.)

Jeruzsálemet - ahol a legtöbb próféta élt, s ahol nép erősebben kötődött a mózesi törvényekhez - többszöri kísérlet során sem tudták elfoglalni.

I.e. 586-ban az újbabiloni uralkodó, Nabukodonozor (Nabukádneccár) legyőzte őket, s az első Szentélyt elpusztította. Júda lakói „babiloni fogságba” kerültek, hitüket azonban megőrizték ott is. Így, amikor i.e. 538-ban a győztes perzsa király, Kurosz hazaengedte a nép egy részét, újjáépítették a Szentélyt és Jeruzsálemet fallal vették körül. A Salamon által épített Szentély helyén az új Templom felépítésére Kurosz perzsa király adott parancsot i.e. 538-ban: „Az Úr, a menny Istene a föld minden országát nekem adta, és ő parancsolta meg nekem, hogy építsek neki házat Jeruzsálemben...valaki azért ti köztetek az Ő népe közül való, legyen vele az ő I-e és menjen fel Jeruzsálembe ... és építse az Úrnak, Izrael I-nének házat, ő az I. aki Jeruzsálemben lakozik“.

Így kezdték meg Zorobábel vezetésével a hazatérők a Szentély felépítését, melyhez az alapkövet a perzsa helytartó tette le. A Második Templom azonban nem ért fel az első dicsőségéhez.

„Nem olyan a szemetekben, mintha semmi sem volna?”- kérdezte Aggeus próféta.

Izrael kiszolgáltatottja volt a környező hatalmaknak, akik még vallása gyakorlását is korlátozták. IV. Anthiokhosz a Tóra olvasását és a zsidó szokásokat megtiltotta, mert erővel hellenizálni akarta a zsidókat. Megszentségtelenítette a Szentélyt, disznót áldozott az oltáron. Zeusz szobrot helyezett el ott a saját képmására formálva.

Emiatt, i.e. 167-ben kitört a makkabeus felkelés: az idős pap, Matitjahu és öt fia vezetésével Modiin városából elűzték a katonaságot, majd Juda Makkabi vezetésével i.e. 164-ben visszafoglalták Jeruzsálemet. (Erre emlékezünk Hanukkakor.)

A makkabeusok is hellén hatás alá kerültek, és a diasztrian belül testvérháború alakult ki. A nép elidegenedett uralkodóitól, akik mellett csak a *szaddokeusok* maradtak, akik úgy tekintették a makkabeus családot, mintha Salamon főpapjától, *Cadoktól* (Szaddoktól) származnának, s így jogosan viselnék ezt a címet.

Az *esszénusok* (gyógyítók) szakadárként a Holt-tenger mellett építették ki közösségüket. A *farizeusok* (különállók) nem fogadták el legitimnek a makkabeus királyságot, csak Dávid leszármazottai lehettek a trón várományosai.

Azt az általánosan elfogadott nézetet, hogy a második Szentélyt a Rómában nevelkedett bábkirály I. (Nagy) Heródes (i.e. 31-4) építette volna, a legújabb jeruzsálemi régészeti feltárások megkérdőjelezik, mert a Szentély nyugati falának alapzata alatt olyan pénzérméket tártak fel, amelyeket Heródes halála után húsz évvel verettek, így Heródes nem építhette meg ezt a falat. Az építkezés tovább tarthatott, mint eddig feltételezték. (Heródes, hogy kedvezzen alattvalóinak, megnagyobbította a Szentélyt és a körülötte lévő teret is szebbé tette.)

Így beigazolódni látszik Josephus Flavius (37-100) leírása, mely szerint az építkezést II. Agrippa, Heródes dédunokája fejezte be.

20 évvel később, a 66-ban kitört zsidó felkelést a rómaiak leverték. 70-ben elesett Jeruzsálem. Titus a Szentélyt felgyújtotta és a zsidókat rabszolgának hurcolták el. Massada még 3 évig bírta az ostromlást. Lakói nem adták meg magukat, inkább öngyilkosságot követtek el mindannyian.

A későbbi idők sem voltak kedvezőek a zsidók számára, felkeléseiket továbbra is vérbe fojtották. A Bar Kochba felkelés során (132-135), melynek szellemi előkészítője rabbi Akiva volt, félmillió zsidót feszítettek keresztre a rómaiak.

Még a helységek neveit is megváltoztatták. Jeruzsálem az Aelia Capitolina nevet kapta a császárok családja neve végett, Judea pedig a hajdani filiszteusok neve után a Palesztina nevet.

Judeában meggyilkolták a zsidókat. Jeruzsálem tiltott terület volt a zsidók számára, de a vallást mégsem tudták tőlük elvenni, s az asszimilációs római politika a látszat ellenére halálra volt ítélve.

A megmenekült Tóra tudósok áttették székhelyüket Jeruzsálemből Javnébe, Johanan ben Zakkaj vezetésével. Így a papok kezéből a vezetést a rabbik, a tanítók vették át, a szóbeli tant hirdetve.

A zsidók sosem feledkeztek meg Jeruzsálemről, hétköznapi életük során sem. Pl. a pusztításra emlékezve a zsidó házak építésének befejezése után ma is vakolatlanul hagynak egy részt a romba dőlt Templom emlékére.

A zsidó asszonyok ma sem viselik összes ékszerüket, mert gondolnunk kell Jeruzsálem gyászára.

Esküvői szertartásainkon is megjelenik a pusztításra való emlékezés jelképe, a pohártörés.

A zsinagógák napi imarendjébe kötelezően beépültek (II. Gamliél) a Szentély szolgálatára, áldozataira emlékező imák.

A rómaiak által kivégzett Rabbi Akiba tanítványai /tanítók/ különböző helyeken jesivákat alapítottak. Ők

állították össze a Szentiratokat, s az ő munkálkodásuk során teljesedett ki az a zsidó életforma, amely a mai napig megőrzött bennünket.

A Templom elpusztítása nem gyengítette meg hitünket, sőt még erősebbé tette összetartozásunk érzését ezen a szomorú napon. Cion emlékezete számunkra minden üldöztetésünk szomorúsága az évezredek során. Áv hó 9. fájdalmas emlékeket ébreszt mindannyiunkban. A Talmud szerint az Örökkévaló ezen a napon mérte ránk büntetésképpen a negyven éves sivatagi vándorlást.

1492. Áv 9-én űzték el a zsidókat Spanyolországból.

1914. Áv 9-én történt az első hadüzenet. Ma is szomorúan halljuk többek közt Juda Halévi cionidáját

A jeruzsálemi Templom-hegyen, ahol Ábrahám felakarta áldozni fiát Izsákot, ma a Sziklamecset, a Kubbat asz Szahra áll. Ezt a muzulmán zarándokhelyet 691-ben építették, amikor a muzulmánok meghódították Jeruzsálemet. Hitük szerint a mecset azon a helyen áll, ahol Mohamed felszállt az égbe. A jeruzsálemi Templomhegy a három világvallás szent helyként tiszteli. Mégsem a megbékélés helye ez. Napirenden vannak a viták, a támadások. A muszlimok azzal vádolják a zsidókat, hogy az ásatások veszélyeztetik a mecsetet, és a zsidók így akarják azt lerombolni. Ezért a feltárásokat képtelenség folytatni.

A háláchá, a Talmudból kihámozott vallási szabályzat szerint ma valamennyi zsidó rituálisan alkalmatlan arra, hogy a Szentély helyére beléphessen. A Szentély idejében ugyanis egy ma bizarrnak tűnő eljárás: egy *tisztán vörösszőrű tehén* levágása és elégetése révén nyert hamu rituálisan tisztává tette Izrael népét.

Ezen eljárás híján tehát ma „tisztátlanok” vagyunk. Emiatt az ultra-vallásos zsidóság szigorúan tiltja zsidó embernek a Templom-hegyen való látogatást. A mecsetekhez vezető feljártnál ezt öles héber betűk hirdetik. Maga a „Siratófal” nem egyéb, mint a Templomhegyet körülvevő egykori *támfal* nyugati maradványa.

Egy kicsiny, ultranacionalista zsidó csoport, a „Templomhegy hívei” azonban más véleményen vannak. Évek óta immár minden Áv hó kilencedikén felmennek, vagy megpróbálnak felmenni a Szentély hegyére és ott rövid ima után megfűjják a sófárt. Ők is vallásosak, de éppen vallás tekintetében engedményeket tesznek és megengedhetőnek tartják a Templomhegyre való felmenetelt. Egy nagy követ is tartottak, amelyet „kineveztek” a Harmadik Templom alapkövének. Az „El-Aksza intifáda” ideje óta a Rendőrség és a Határőrség a korábbiaknál is fokozottabban ügyel arra, hogy erre az akcióra ne kerülhessen sor. A „Templomhegy hívei” az Óváros déli sarkában kialakított autóparkolóba vitték el az alapkövet és rövid szertartás után azt teherautóra rakva távoztak a helyszínről.

A zsidó imádkozók pedig – a helyet jellemző furcsa módon – meghatódottan vitték magukkal haza a követet, amelyekkel gyűlölőink dobálták őket. A templom-hegy kövei...

„Ción, oh gondolsz-e rab gyermekeidre?
A maradékra, mely el nem feled?
Közel-távolról sóhajukat hozza
Elébed Észak, Dél, Nyugat, Kelet.” (Patai József fordítása)

Reménykedve könyörgünk meghallgatásért: „Vezess vissza Magadhoz Istenünk, hozd vissza hajdankorunk napjait.”

Jeruzsálem és a Szentély, a mai napig békétlenség forrása.

Egyes elgondolások szerint, hogy 1948-ban létrejött Izrael Állama, valamint, hogy 1967-ben Jeruzsálem újra egyesült, a gyászt megkérdőjelezi. A Szentély azonban elpusztult, ezért okunk van a gyászra.

Schlesinger Hanna

HITÉPÍTŐ IRODALOM

Arthur von Bergen önéletrajza

(részletek)

Ruthli

Isten Igéjét hirdethettem a szép Emmentalban, még pedig egy teljes héten át. Vendéglátóimnak, az R. házaspárnak volt egy kislányuk. A 18 hónapos Ruthli nagyon könnyen barátkozott. Amikor csak tehette, felmászott az ölembe, és láthatóan jól érezte magát. A hét folyamán szoros kapcsolat alakult ki köztünk.

Kb. egy héttel az evangélizáció befejezése után az anya felhívott, és mélyen elszomorodva közölte: „Gyermeünk a berni kórházban fekszik. Ruthli valószínűleg lenyelt néhányat apja asztma gyógyszeréből. Az orvosok nem bíztatnak reménységgel.”

„Imádkozzunk, mert Isten tud segíteni – bátorítottam az anyát. – Soha nem hívjuk Őt hiába.”

3-4 nappal később jött a második telefonhívás. Az anya sírva közölte. „Az orvosok véleménye szerint reménytelen a helyzet. Jobb, ha a gyermek meghal.

„Isten még nem adott utasítást, hogy hagyjam abba az imádkozást - mondtam. - Tovább fogok imádkozni.”

A szülők megkértek, hogy látogassam meg a gyermeket a kórházban. Megegyeztünk egy időpontban, amikor együtt bementünk volna Ruthlihoz, hogy imádkozzunk vele. Az orvos, aki fogadott minket, elutasító magatartást tanúsított.

„Megmondtam önöknek: Teljesen reménytelen a helyzet – mondta leereszkedően. – Az ima, amibe reménységüket vetik, csupán hókuszpókusz, holmi varázslás, ami senkin nem segíthet.” „Maradjon ön is velünk és nézze meg, mit teszünk. Látni fogja, hogy az imának

semmi köze a varázsláshoz” – javasoltam. Valóban ott is maradt az üvegfal mögött, és figyelt. A kis Ruth inkubátorban feküdt, csak a kezemet helyeztem műanyag tetőre és röviden imádkoztam.

Egy héttel később kaptam a telefonhívást. Ruthli hazajöhet. Az orvosok azt mondják, olyan, mintha meggyógyult volna. Ezzel a kifejezéssel nyilván azt akarták mondani, hogy csupán pillanatnyi, átmeneti javulásról van szó. Mikor a szülők a kislányért mentek, az orvosok óva figyelmeztették őket, hogy a kicsi hamarosan meghal. Az apa szilárdan hitt a csodában és a teljes gyógyulásban, amit kifejezésre is juttatott.

„Amennyiben leányuk valóban élni fog negyedév múlva, készek vagyunk még egyszer megvizsgálni” – búcsúzott az orvos a kis családtól.

Bizonyos idő múlva levél repült a klinikáról a szülői házba. Mivel semmit nem hallottak a gyermek haláláról, merészkedtek írni és megkérni, hogy jöjjenek Ruth-tal egy utólagos vizsgálatra. A szülők örömmel engedtek a felszólításnak.

„A gyermekünk egészséges” – dicsekedtek a szkeptikus orvosok előtt. – Habár orvosok egész csoportja nem tudott semmi betegséget megállapítani, továbbra is azt állították: „A gyerek csak egészségesnek látszik.”

Ruth azonban növekedett, felnőtt és egészséges maradt.

„Nagyok az Úrnak cselekedetei, kívánatosak mind azoknak, akik gyönyörködnek azokban.”

(Zsolt 111,2).

A „nagy” Simon

Ha az ember vonaton utazik, mindenféle élményben lehet része. Egy ilyen úton először teljesen egyedül ültem a szakaszban. Valamelyik tipikusan turista pályaudvaron beszállt egy tanító, nagy csapat gyerekekkel. A vonat azonnal nyüzsgő étellel telt meg. A gyerekek elfoglalták a helyüket úgy, hogy táskájukat, hátizsákjukat az ülésre tették, aztán ott szorongtak az ablaknál, mert mindenki mindent látni akart. Miután végre leültek, még mindig sok hely foglalt maradt a gyerekek holmija miatt.

Következő állomáson felszállt egy hölgy, körülnézett és nem talált szabad helyet. Erre odafordult az egyik gyermekhez és barátságosan megszólította: „Kicsikém, vidd el a hátizsákodat, le szeretnék ülni! Légy oly szíves!” A megszólított fiú kihúzta magát. „Először is nagy vagyok és nem kicsike” – mondta. Eszébe sem jutott, hogy helyet adjon az asszonynak. Az illető maga vette le a hátizsákot és leült.

Rövid idő múlva férfihangot hallottam: „Simon, gyere ide!” Felállt a *nagy* kicsike, s követte tanítója utasítását. A nevelő odafordult az egész osztályhoz: „Ide figyeljétek, gyerekek! A nagyoknak nem kell bizonygatniuk, hogy nagyok. Ők nagyok, s ezt látja mindenki. Csak a kicsik hangoztatják, hogy ők nagyok, és mindenki látja, hogy hazudnak. Simon, visszamehetsz a helyedre.” Az asszony bólított és úgy vélte: Mégis vannak még jó tanítók. Engem is megérintett ez a rövid prédikáció. Soha nem felejtettem el és áldás lett számomra.

Mirjam

„*Ímé, az Úrnak öröksége fiak (gyermek)ek, az anyaméh gyümölcse jutalom.*” (127 Zsolt 3).

Ennek a bibliai Igének nagyon örült a fiatal házaspár, amikor kislányuk, Mirjam megszületett. Odaadó szeretettel gondozták, ápolták. Gyakran álltak az ágyacskája mellett szemlélve a tökéletes kis tagokat, ahogy mozogtak, nyújtóztak. Mirjam növekedett, fejlődött, míg egy napon az anya észrevette, hogy az egyik kar és az egyik láb petyhüden nyugszik, nem mozdul. Természetesen imádkoztak a gyermekért, de mivel néhány nap múlva semmi változás nem történt, felkeresték Mirjammal az orvost. A kicsit alaposan megvizsgálták. Hamarosan kiderült, hogy a béna oldal nem úgy növekszik, mint a másik. A kar és a láb máris valamivel rövidebb volt, mint az egészséges oldalon levők.

A szülők számára ez természetesen nagy csapást jelentett, ezért felhívtak engem. Együtt akartunk Mirjamért imádkozni. Végül is olyan Istenünk van, aki segíthet.

Amikor megláttam a kis teremtet, bekötve egy gyógyászati szerkezetbe, ami húzó hatást gyakorolt a megrövidült tagokra, hogy így késztessek azokat növekedésre, mély szájalom fogott el. Az orvosok felvilágosítása szerint Mirjammal ezt a *páncélt* viselnie kellene felnőtt koráig, az anya pedig hetenként jelenjen meg a klinikán ellenőrzésre

és a segédeszköz módosítására. Ezek a kilátások a fiatal anyát szinte agyonnyomták. Könnyek közt borultunk le imádkozni, és kiöntöttük szívünket Isten elé. Nem kaptunk azonnal választ. Éjjel-nappal ránk nehezedett ez a probléma. Újra meg újra könyörögtem a szülőkért, hogy Isten adjon nekik erőt a helyzet elhordozásához.

Kb. egy hónap múlva ismét hívtak. Most azonban nem könnyekkel fogadtak, hanem nagy örömmel. Az anya közölte: „Az utolsó vizsgálatnál az orvos nagyon elégedett volt. Azt javasolta, hogy hagyjuk el a segédeszközt. Majd meglátjuk, hogy alakul a helyzet.” A soron következő vizsgálatnál a két kar és két láb teljesen egyforma hosszú volt. „Hát itt azt mondhatjuk, hogy csoda történt - jelentette ki az orvos, és azt tanácsolta, hogy bízzak tovább Istenben.”

Mirjam ma boldog feleség és édesanya, aki családjával együtt Jézusnak él.

Kicsoda Isten?

Ismét konfirmációi oktatást tartottam. A bibliai oktatásnál a fiúk többnyire élénkek voltak, csak hogy fogalmazást is kellett írni. Ennek örültek legkevésbé. Egyikük erről a témáról írt: Kicsoda Isten? Gondolataival három oldalt megtöltött. Minden mondata így kezdődött: Isten... Isten nagy. Isten hű. Isten szent. Isten a szeretet és így tovább. Csodálkoztam, hogy a fiú hány meg hány tulajdonságát fedezte fel Istennek. Miközben a dolgozatát olvastam, eszembe jutott egy vers, amit sokáig nem értettem meg. Zsidók 11,6-ban ez áll: „*Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni, mert aki Isten elé járul, hinnie kell, hogy ő létezik, és megjutalmazza azokat, akik őt keresik.*”

Aki Istenhez akar menni, annak hinnie kell, hogy van Isten. Miután elolvastam a fogalmazást, világos lett előttem: ...annak hinnie kell, hogy Isten igaz, szent, hűséges, mindenható stb., s ha így hisz az ember, Isten kinyilatkoztatja magát.

Tudom, hogy az én Megváltóm él

Zürichben egy összejövetel után odajött hozzám egy asszony és megkért, hogy látogassak meg egy súlyos beteg jugoszláv nőt a kórházban. Ernst testvér hajlandó volt elkísérni. Belépve a kórterembe, egy 26 éves pácienset találtunk, aki semmi reakciót nem mutatott. Megpróbáltuk énekelni felébreszteni, de csak feküdt mozdulatlanul.

Még imádkoztunk érte és csalódottan távozni akartunk, mikor belépett egy ápolónő, megrázta a beteget és így szólt: „Ébredjen fel, jön az evés!” A beteg kinyitotta a száját és hagyta, hogy etessék. Amikor a tányér kiürült és a nővér elhagyta a szobát, a beteg azt suttogetta: „Ilyen finom étel, és meg kell halnom!” „Elkészült a halálra?” – kapcsolódtam gyorsan a szavaihoz. A nő hosszan rám nézett. „Vannak bűnei?” – firtattam tovább. „Nincsenek” – jött azonnal a válasz. Felsoroltam

neki néhány parancsolatot: „Ne lopj!” Halkan suttogta: „Vétkeztem.” Minden parancsolat után csendesen halottam: „Vétkeztem! Vétkeztem!”

„Igen – bólintottam -, az Úr Jézus azért jött erre a földre, hogy megfizessen a bűneinkért.” Erre a beteg egészen energikus lett. „Jézus nem tud rajtam segíteni, hiszen halott” – mondta. „Igen – hagytam helyben – a kereszten magára vette vétkeinket és meghalt. De fel is támadt. Most él és így szól hozzánk: *Jőjjetek hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterheltetek, és én megnyugosztalak titeket.*” (Máté 11,28).

A páciens erre a falra mutatott, ahol ez a mondás függött: „Tudom, hogy az én Megváltóm él.” (Jób 19,25). „Ez Jézusról szól?” – kérdezte.

Mikor igent mondtam, arra kért, hogy ismételjem el többször a mondatot. Aztán megpróbálta ő is utánam mondani. Erőlködve dadogta: „é...n t...u...dom,... hogy...az én...” Amikor az utolsó szót is kipréselte, ragyogó mosoly ömlött el az arcán. Éreztük Isten szentségét, aki találkozott ezzel az asszonnyal. Távozóban Ernst így szólt hozzám: „Ilyen szentséget nem gyakran tapasztaltunk.” Simeon szavai jutottak eszembe: „*Mostan bocsátod el, Uram, a te szolgádat a te beszéded szerint békességgel, mert látták az én szemeim a te üdvösségedet*” (Luk2,29-30).

Hogyan imádkozzunk?

Már Ézsaiás próféta elmondhatta: „(az Úr) *csodálatos Tanácsos!* Isten azonban sokszor embereket használ, hogy tanácsát közölje velünk. Evangélista szolgálatom legelején magához hívott egy 80 éves nagymama.

Mikor az óhaja iránt érdeklődtem, így szólt: „Nincs semmi óhajom, hanem egy tanácsot akarok adni neked. Mint igehirdető, mondd meg az embereknek, hogy szabad imádkozni, kitartani az imában, esedezni, kiáltani, segítségül hívni, de soha nem szabad keresztül erőltetni saját akaratainkat, és Istent valamire utasítani.”

Kérdő tekintetet vettem rá, mert e mögött a tanács mögött bizonyára különös tapasztalat rejlett.

Az idős asszony mesélni kezdett az életéről: „Több gyermek után Isten ikrekkel ajándékozott meg, két leánykával. Aranyos gyermekek voltak, mindenki csodálta őket. Nekünk, szülőknek is nagy örömünk volt szép kisgyermekünkben. Amikor a 2-3 éves kort elérték, megbetegedtek. Állapotuk egyre romlott, míg az orvosok kijelentették, hogy reménytelen a helyzet, mindkettő meg fog halni. Hazamentem a nagy bánattal és térdre borultam.

Odatartam bánatomat Isten elé, és kiáltottam hozzá: „Segítened kell! Már évek óta könyörgök a férjemért, hogy megtérjen, s ez a mai napig nem történt meg. Most pedig haljon meg két kis ikrem? Ez nem történhet meg! Feltétlenül hagyd meg őket nekem!”

És képzelj, Isten meghallgatta imámat. Meggyógyította a gyermekeket. Megtarthattam őket. Sok éven át örültem, hogy megmaradtak nekem.”

Az elbeszélő hallgatott és elgondolkodva kinézett az ablakon. Csendesen folytatta: „Nem tudom, vannak-e még anyák Svájcban, akik annyi szívfájdalmat éltek át gyermekeikkel, mint én az ikreimmel. Azért intsd az embereket, hogy minden imában Isten akarata álljon az első helyen.”

(Iványi Tiborné fordítása)

FÖLD KÖRÜLI TÖRTÉNETEK

Krisztushoz Tartozó Bajkeverő, a csirikava apacsok utolsó főnöke

2. rész

„*A szívem megváltozott. A bűneim le lettek mosva.*”
Christian Naiche, 1915

Naiche főnök teljes életrajzát még nem írta meg senki. Elég különös dolog ez, de talán értem, hogy miért. Az apacs ellenállás jelképe volt ő, a legendás Cochise fia, egykor rettegett harcos és erős férfi, aki egy nap

térdet és fejet hajtott öntelt és önelégült legyőzőinek Istene előtt. Mindent megtett, amire tanították, hogy Jézus előtt kedves legyen. Fiatalon élet és halál szélső ura volt sokak számára, ám élete végére egy legyőzött, betegségtől és gyásztól legyengült, sokak szemében szánalmas, vallásos öregemberré vált, aki elnyomóit is testvéreinek vallotta. Olyan botrány ez a

világ szemében, amit nem akar látni. De valóban ez történt? Bajkeverő főnök tényleg megtört, és behódolt a győztes kultúrának? Hedrina Hospers misszionáriustól tudhatjuk, hogy nem így volt. Az ő korabeli beszámolójából idézek: „Közületek sokan ismerik Naiche-t, vagy hallottak már róla. Ő egy főnök, és szüntelenül biztatja a népét, hogy járjanak a Jézusi Úton. Tudja, mit jelent gyalázatot viselni az Úrért, de nem fél. Drága barátaim, imádkozzatok komolyan az apacsokért!”

Hedrina Hospers jól ismerte őt. A szabadulást követően a csirikavák egy része áttelepült a meszkaleró rezervátumba, Új-Mexikó hegyei közé. Hedrina - egy másik misszionárius asszonnyal együtt - elkísérte őket az eldugott sátor táborba. Naiche és családja befogadta őket, és éveken át gondjukat viselte a civilizációtól távol, a fehér asszonyok számára igencsak nehéz körülmények között. Nehéz túlbecsülni az együtt átküzdött kemény telek jelentőségét az emberi kapcsolatok szempontjából. Miss Hospers nem gondolta, hogy az öreg főnök gyenge lenne. Ellenkezőleg, csodálta a tartását, ahogy sokan mások is, akik közelről ismerték.

Hitem szerint csak maga az Úr látja tévedhetetlenül az emberek szívét és szándékait. Mi nem tehetünk mást, mint hogy egymás szavait és tetteit figyeljük. És a tettek sokszor még a szavaknál is többet mondanak. Christian Naiche a szabadulás utáni években az apacs gyülekezet választott presbitere lett. Fennmaradt egy hosszú bizonyágtévő levele, több lejegyzett részlet a beszédeiből, illetve egy templomi ének szövege, amit ő maga írt. Egy lelkész, aki a hikarijja apacs rezervátumban szolgált, a következőket jegyezte le: „Naiche és tolmácsa, Solon, a távoli Meszkaleróból jöttek. Naiche, a régi idők harci főnöke, aki most ugyanúgy valódi főnök, csak éppen Isten ügyében, kiállt az indiánok elé, és újra meg újra megszólította őket a saját nyelvükön. Kérte őket, hogy jöjjenek és kövessék Krisztust. Kiállt eléjük, és egymaga elénekelte apacs nyelvű énekeit, melyek vadul és barbárul hangzanak, de nekik kedvesek, számunkra pedig magukkal ragadóak.”

Egy másik lelkész így számolt be róla feletteseinek: „Ha visszagondolunk Naiche harcosainak múlt századi barbár tetteire, és most ugyanezeknek a férfiaknak az életére és munkájára tekintünk, örvendezünk Isten erejében. Naiche, aki egykor az apacs portyák vezére volt, ma az Amerikai Református Egyház presbitere.”

Unokája, Elbys Naiche Hugár így emlékszik vissza gyermekkorára: „A nagyapám mélyen vallásos emberre vált a halála előtt. Édesapám is sokat járt White Tail református templomába, és engem is sokszor magával vitt. Otthon is beszélt nekünk Jézusról, arról, hogy ki Ő, és az Ő Atyjáról, Istenről. Így ismertem meg a Bibliát. Sokat tanultunk a hitről. Nagyapám írt egy apacs

Az idős Naiche

nyelvű dicsőítő éneket, amit a gyülekezetünkben a mai napig énekelnek. Nagyobb alkalmakon én magam is gyakran énekelek a kórusban. ...A saját nyelvünkön szoktam imádkozni, így kérek segítséget, és így adok hálát az Úrnak. A gyülekezetben imádkozhatunk apacsul, ha akarunk, vagy angolul. Isten megérti. Szoktam imádkozni a rokonaimért, a családomért, az egész rezervátumért. Ha egy indián imádkozik, mindenért és mindenkiért imádkozik. Nemcsak magáért, hanem a betegekért és a szegényekért, és mindenért, amit csak kaptunk, hogy örüljünk nekik: a fenyőfákért, a jó és friss vízért, és a szivárványos pisztrángokért.”

Naiche utolsó éveit a meszkaleró rezervátumban töltötte, haláláig józan és példamutató életet élt. 1919-ben influenzában halt meg a helyi kórházban. Kutatásaim során sokszor megdöbbentem azon, hogy az Amerikai Református Egyház milyen kevésre becsülte apacs szolgálóit, mind a maguk korában, mind manapság. Biztos vagyok benne, hogy a gyülekezetek későbbi hanyatlása és a „missziói földek” sovány hozama leginkább ennek a következménye. De az Atya megbecsüli azt, aki neki szolgál, és Naiche munkája sem lett az enyészeté. Scott Murphy, a San Carlos Rezervátum baptista lelkésze írta nekem néhány éve e-mailben:

„Számunkra most is áldást jelent, hogy oly sok évvel ezelőtt Naiche úgy döntött, Istent fogja szolgálni. Bizonyágtétele ma is kihívást jelent az apacsok számára. Bár ő maga már halott, bizonyágtétele még ma is beszél, és a tettei követik őt.”

Istennel minden lehetséges.

(Vége)

Bognárné Horgosi Anikó

KÖLYÖKSAROK

Mindent az olimpiáról

Ebben a hónapban rendezik meg a XXX. Nyári Olimpiai Játékokat, 1908 és 1948 után immár harmadízben Londonban. Az első londoni olimpián, hangzott el először: Nem a győzelem, hanem a részvétel a fontos! Az újkori olimpiák atyának Coubertinnek tartott mondást valójában Ethelbert Talbot, anglikán érsek mondta el a versenyzők számára rendezett misén a Szent Pál katedrálisban. Coubertin az 1912-es Stockholmi Olimpia művészeti versenyekre írta *Óda a sporthoz* című költeményét, amelynek befejező versszakának egy sora szerepel a rejtvényünkben, a folytatás pedig ma is megszívlelendő lenne az egyre keményebb versengés dacára is.

A béke vagy, te Sport!

.... :
**és testvérré lesznek mind általad,
önuralomban, rendben és erőben.
Mert önbecsülést tanulnak az ifjak tőled,
s más népek jellemét is éppúgy megértik,
és nagyra tartják, hogy te tanítod őket
túlszárnyalni egymást:
mert versenyed a béke versenye.**

ÉRDEKESSEGEK AZ ÓKORI OLIMPIÁKRÓL

- Az első ókori olimpiai játékokat i. e. 776-ban tartották a görögországi Olümpiában. A görögök ezt az időpontot nevezték ki időszámításuk kezdetének.
- Az első játékokon kizárólag stadionfutás volt, nem is túl hosszú, kevesebb, mint 200 méter, azért ennyi, mert ennyi volt Héraklész, lábnyomának négyszázszorosa. Ebből a hosszmértékből ered a stadion szavunk.
- I.e. 720-ban egy Orszipposz nevű atléta a verseny közben vagy elvesztette, vagy eldobta ágyékkötőjét, és megnyerte a számot. Innen terjedt el a meztelenség görög kultusza, ettől kezdve nevezik gümnaszionnak az ókori atléták edzőtermeit. (Maga a gümnosz szó meztelent jelent.) Csak később folyt ezeken a helyeken elméleti oktatás is. A küzdősportokban a meztelenség egyébként is hagyományos volt, célja az ellenfél megragadásának megnehezítése lehetett.
- I.e. 708-ban, a 18. olümpiai játékokon csatlakozott a programhoz az öttusa, a pentathlon, amely stadionfutásból, távolugrásból, diszkoszvetésből, gerelyhajításból és birkózásból állt. Aki három versenyszámot megnyert, az automatikusan megnyerte a versenyt. A versenyprogram utolsó két számát nem is rendezték meg, ha a győztes már megvolt. A görögök sosem voltak másra kíváncsiak, csak a győztesre, tehát nem ismerték a második és harmadik helyezett díjazását.
- 688-ban rendezték meg először az ökölvívást, ekkor lett két naposá a rendezvény, majd 680-ban a négyesfogat-hajtást. Ehhez a stadion mellett hippodromot is építettek. Harminckét évnek kellett eltelnie, mire a 33. játékokon a lovasversenyt is bevezették. Ugyanekkor szerepelt először a pankráció, ami az ökölvívás és a birkózás nem éppen veszélytelen keveréke. 520-tól, utolsóként a legősibb sportágat, a fegyveres futást is felvették a versenyszámok közé. Ekkora a versenyek már öt naposak voltak.
- Az atléták (a szó jelentése: „aki díjért versenyez”) eredetileg profi sportolók voltak, akik juttatásokat kaptak a sporttevékenységükért, hiszen, akik győztek, akárcsak ma, busás jutalomban részesültek. Nem kellett adót fizetniük, ingyenjegyet kaptak a színházi előadásokra, államköltségen éltek, pénz- és természetbeni juttatásokban volt részük életük végéig.
- A versenyek tisztaságára egy tíztagú bírói testület vigyázott, amely bírságot vethetett ki, illetve el is tilthatta a renitenskedőket, másrészt a versenyzőknek is esküdni kellett, hogy tartózkodik a bírák, illetve sporttársai megvesztegetésétől, hogy mellőz minden szándékos sértést, hogy nem okoz halált, valamint vállalja, hogy a jelentkezés előtt 10 hónapon keresztül lelkiismeretesen edz.
- Az ókori olimpiákat csak férfiak látogathatták, kivételt csupán Démétér szűz papnője képviselt. Aki ezt a szabályt megszegte, azt a Typaion hegyről a szakadékba lökték. Egyetlen asszony akadt csupán, aki ellenállt ennek a szabálynak mégsem büntették meg. Kallipateirának hívták, igazi sportolócsaládban nőtt fel: édesapja, három bátyja, unokaöccse, sőt fia is olimpiai bajnok volt. Amikor férje meghalt, átvette fia edzésének irányítását. Az olimpiára aztán férfinak álcázva jutott be, ám a győzelmekor izgalomban ledobálta álruháját, leleplezve ezzel asszonyi mivoltát. A büntetést csak családja sportsikereire való tekintettel úszta meg. Ellenben esete precedenst teremtett: ettől kezdve az edzőknek minden olimpiai előtt meztellenül is meg kellett mutatkozniuk, biztos, ami biztos.

(Forrás: www.balogkriszta.herobo.com és www.wikipedia.org)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1						////						////	
2					////								
3				////					////				
4			////				////			////			
5				////		////			////		////	////	////
6		////						////		////			
7													
8							////						
9	////					////		////			////		
10					////	////					////		////
11				////			////			////		////	////
12			////										
13			////		////								
14		////						////			////		
15					////			////				////	

Vízszintes:

- 1) Itt rendezték az első és a XXVIII. újkori olimpiai játékokat - Életem... Szakonyi Károly színdarabja - Magyar autójel
- 2) Egyéniben az eddigi utolsó győztes francia teniszező a Rolland Garrosón, ma rockzenekarában játszik (Yannick) - Becézett férfinév
- 3) Város Budapesttől délre, valamikor Európa legnagyobb faluja volt - Visszavonult finn autóversenyző, volt Formula-1-es pilóta. (Mika Juhani) - Vág
- 4) Olasz folyó-Görög ánizspálinka - Azonban - Német egyetemváros Baden-Württemberg és Bajorország határán, a Duna partján
- 5) A leggyakoribb csapadék - A kör középpontjának a jele a mértanban - Orosz igen - Római száz
- 6) A kálium vegyjele - ... méter, voltaképpen szögmérő, kristálytani segédeszköz, mellyel a kristályok két szomszédos lapjának egymáshoz való hajlását (élszögét) mérjük - A kén vegyjel - Hallószervünk
- 7) *A megfejtés második része.*
- 8) Tijs Verwest holland lemezlovas művészneve, aki 2004 augusztusában fellépett az olimpia megnyitóján, ő képviselhette először egy világméretű sporteseményen a DJ szakmát - Holland futballbíró, ő vezette az 1984-es olimpia döntőjét.(Jan)
- 9) Kölykeiről elhíresült oroszán - Római ezer - A személyi számítógép közkeletű rövidítése - Tiltószó

- 10) ... - kelek, csetlek-botlok - Tök is, makk is zöld is piros is van ilyen az ultiban - Kezdő vezetők megkülönböztető jelzése a közlekedésben
- 11) Egy csak nők által üzött olimpiai sportág régebbi rövidítése - Berlin felett az ...Wim Wenders filmje-Határozott névelő - A bór vegyjele
- 12)Tiltószó - Saját tulajdonú ingatlan tárgyesetben
- 13) Német előljárószó - A sugár jele a geometriában-Kérdés lehet a próbafülkében
- 14) Norvég autójel - Ehető gomba, különösen rántva jó. -Osztrák és spanyol autójel - ... Treno gyorsétterem-hálózat
- 15) Általában nem örül neki a diák, ha kapja. - Nátrium vegyjele, de indulatszó is - Németország angol rövidítése - Római ötszáz

Függőleges

- 1) *A megfejtés első része.* - Verdi operája
- 2) Ilyen káposzta is van - Német város - A nitrogén vegyjele
- 3) Sereg - Céltalanul, báméskodva megy, csavarog - E/ 3 személyes névmás tárgy esetben
- 4) Ilyen kopp is van - B.ÉK, újévi jókívánság - Orosz város a kazah határnál - ... - védő, van ilyen kutyafajta is
- 5) A nitrogén vegyjele - Zenei műforma - Egyszer véget.... a lázas ifjúság (Máté Péter) - A perdetület jele a fizikában

6) Hírhedt kínai kommunista politikus ... Ce-tung - *Volmari* ..... - *Hollo a Berlini Olimpia 3000 méteres akadályfutásának finn győztese* - Sven ..... Eriksson svéd származású labdarúgó-edző, volt angol szövetségi kapitány is

7) Volt szovjet teherautó - márka - Kellemetlen szag - Nem tegnap, nem holnap. - Az iszlám szent köve

8) Cseh autómárka - Van ilyen határozó is - Becézett Lajos

9) Állati lakhely - Spanyol autójel - *A megfejtés befejező része*

10) Építész, író, ő tervezte az Állatkert pavilonjait, (Károly) - Római száz - Szlovákia jelenlegi miniszterelnöke (Robert) - Múlt századi svájci festő, grafikus (Paul)

11) Világhírű borfajtánk, ékezetthiánnyal - Tübe cernát... - Misztikus középkori hindu költő, Mirá... (1498–1547) - A kör sugarának a jele a geometriában

12) Van ilyen káposzta és bimbó is - Hírt adott - Téli sport eredeti norvég helyesírással

13) Magyar kosárlabdázó (Roland) - Savanyú bor - Legendás svájci szabadsághős (Wilhelm)

Bereczky Géza

ÍGY ÍRUNK MI

Beppó

Beppó 19 éves. Anyja nagytestű fekete uszkar, apja egy loncsos puli. Nyáron lenyírt szőrével uszkárt, télen fekete rasztaival pulit formáz. Tulajdonképpen lányunk kapta, kárpótlásként, macska helyett a kutyát. I. Gábor szerint előítéletesen, általánosítva utasítom el a macskákat. Lehet. Úgy vagyok velük, mint Petőfi a Kárpátokkal: „*Tán csodállak, ámde nem szeretlek...*”. A kutya, az más. Ahogy Csányi professzor mondja: már nem állat, még nem ember.

Beppó a szomszédból emigrált hozzánk. Négy testvér közül ő gurult ki Irma lányom elé. Félrehajította fejét, és nem tért ki a tapogató gyerekkéz elől. A nevét én adtam – Heltai néma leventéjének elbűvölő, talpraesett inasáról neveztem el. Dani, a férjem, nagy csallóközi parasztgazdaságban gyerekeskedett, ahol a kutya helye az udvarban volt. Beppó sem jöhetett be a lakásba. Irma egy levitézlett gyapjúkendőbe takarta a pici állatot, és könnyörögve nézett apjára, hogy felvihesse a szobájába. De a rendíthetetlen apai szigort kristálykönyei sem lágyították meg. Így ölbe vette a csomagot, ringatgatta, és elénekelte neki az óvodában tanult összes nótát. Este én voltam ügyeletben a tanyeremben elférő jószággal.

Beppó okos, kedves kamasszá, majd csinos kutyaúrrá cseperedett. Engedelmes, póráz nélkül is hűséges volt. Időnként elszökött egy-egy rövid liezonra, főleg egy tépett fülű, nála magasabb lánykutyához. Egyszer véresen jött haza, nyakában egy elrágott kötélrúddal. A leghidegebb téli napok kivételével a bejáratunk előtti

lábtörlőn ágyazott meg magának. Nyáron a nyitott ajtónál a küszöbre tette mancsait, és lesett befelé. Igazán Dani kutyája lett. Ő vitte élményszerző sétákra, évenként fodrászhoz, orvoshoz, főzte neki a csirke-farhátat, májdarabokat, tanította meg ülni, közlekedni. Nekünk, lányoknak, a kutya-ügyből csak az öröm jutott. Ahogy egész testében remegve a boldogságtól várt ránk, ahogy ölünkbe hajtotta a fejét, ahogy a tökéletesség látszatával ajándékozott meg minket.

Beppó 19 éves. Irma már felnőtt nő. A kutya végképp Danira maradt. Én, letudva a vele való foglalkozást egy-egy marék mogyoróval, néhány keksszel, máris húzom magam arrébb, harisnyámat féltve. Dani rendületlenül sétál vele a rövidülő, mégis egyre hosszabb ideig tartó pályán, csöpögtet gyógyszert fáradó szemébe, legugrolva hosszan beszél hozzá.

Beppó megöszült. Rosszul lát, rosszul hall. Őrizőnkön át tudunk lépni anélkül, hogy felébredne. De megduzzadt ízületei ellenére hősiesen feltápáskodik, ha valamelyikünk hazaér, és a megfakult szemben változatlanul megcsillan a rajongás. I. Gábor azt mondta, hogy ameddig jó étvágyal eszik, még nincs baj. Szagérzékeny orromat már megcsapja bundájának öreg-szaga, de feltétel nélküli, elfogult szeretete semmivel nem pótolható.

Csányi professzor azt mondta: a kutya már nem állat, még nem ember. Hála Istennek!

MÁ

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Állj ellene a bűnnek!

A *Widerstehe doch der Sünde* kezdetű kantáta (BWV 54) 1714. július 15-re íródott, alt szólistára és vonózenekarra. (Interneten: <http://www.youtube.com/watch?v=3iKFi2DH-sA>) Középponti gondolata a bűn és annak átkos következményei. A mű – meglepő módon – csupán három tételből áll; ám a meglepetések sora ezzel nem ér véget...

1. Ária: Váratlan disszonanciával teszi hallhatóvá a bűnt Bach. A legváratlanabb helyen, a mű *legelején* szólal meg a fals hangzás. A Sátán – az asz-d tritónusz révén – már az első ütemben ott bujkál. (A tritónusz hangköz annyira disszonánsnak számított, hogy a középkorban sokáig tiltották a használatát, egyenesen az ördög megjelenését (*diabolus in musica*) hallották benne.):

Állj ellene a bűnnek, / Különbben beléd hatol mérge. / Ne engedd, hogy elvakítson téged a Sátán, / Hiszen aki Isten dicsőségét káromolja, / Azt halálos átok sújtja.

Az alt szólistát nehéz zenei feladat elé állítva érzékelteti a szerző a bűntől való tartózkodás emberpróbáló voltát. Az „állj ellene!” (*widerstehe*) felszólítás hosszú hangja közben a zenekar harmóniát vált, arra csábítva-készítve az énekest, hagyja el ő is az addig állhatatosan tartott hangot:

Az ária középső része is bővelkedik meglepetésekben. A helyes útról letévedő vétkeseknek azonnal szembesülniük kell a büntetéssel: a megszokott zenei megoldásoktól való eltérések rendre nyugtalanító disszonanciákba torkollnak. Az alábbi zárlat végén a zenekari kíséretben c-moll akkordnak kellene megszólalnia, a basszus azonban „elvéti” az ugrást, és *feljebb* köt ki. A nem várt következmény egy D-dúr szeptimakkord, a felső szólamokban megszólaló baljóslatú (c-fisz) tritónusszal.

A következő zárlatnál a hallgató már „felkészültebb”, sejtí, a basszus-szólam és a kíséret ismét utat fog téveszteni. S valóban így történik: most azonban *lejjebb* kerül a fundamentum: a várt g-moll hármashangzat helyett G-dúr szekundakkord szólal meg, és figyelmeztetésképpen („halálos átok sújtja”) megjelenik a diabolikus (f-h) hangköz-embléma is:

2. Recitativo: A bűn kettős természetére figyelmeztet a második tétel. Szinte minden lényeges szó külön zenei hangsúlyt kap. A „sír” (*Grab*) szó a legmélyebb hangon szólal meg, „Szodoma” elhangzásakor tritónuszt hallunk, az „éles kard” (*scharfes Schwert*) említésekor a kíséret izgatott mozgásra vált, mintegy „áthatolva testen és lelken”: *A szörnyű bűnök bár kívülről csodaszépnek tűnnek, de végül aggodalmat, bosszúságot és sok bajt okoznak. Látszólag aranyból vannak, de ha tovább vizsgáljuk, üres árnyat és meszelt sirt találunk! Hasonlóak Szodoma almáihoz, és aki velük egyesül, nem jut el Isten országába. Olyan a bűn, mint az éles kard, amely áthatol testiünkön és lelkiünkön.*

3. Ária: Szigorú szerkesztésű, kánon-, fúgaszerű tétel foglalja össze a legfőbb üzenetet: *Aki bűnt cselekszik, az ördögtől van / Mert a bűn tőle származik. / De ha igaz imádsággal, / Ellenállunk hitvány seregének / Már el is tűnt, odalett.*

Göncz Zoltán

MEGKÉRDEZTÜK

Antiszemitizmus: csupán médiacirkusz?

Június 5-én a Károly körúton hazafelé ballagó 90 éves Schweitzer József főrabbit inzultus érte. Egy járókelő szidalmazta, majd fennhangon közölte vele: „utálok minden zsidót!” Az illető szellemi képességeiről nincs mit mondani, „bátorságáról” beszélhetnénk, mert bizony az nem csekély, ha képes egy apró, madárcsontú aggasztóval üvöltözni.

Ám sokkal tanulságosabb, ha az eset ideológiai, politikai, történelmi okait firtatjuk. *Karsai Lászlóval, a Szegedi Tudományegyetem Legújabbkori Egyetemes Történelmi tanszékének professzorával beszéltem.*

TA: Valóban annyira erős Magyarországon az antiszemitizmus, hogy ilyen és hasonló megnyilvánulások miatt kell szégyenkezniük?

KL: Húsz éve folyik kutatás a témában, Kovács András, a CEU tanára vezetésével. Megállapították, hogy a magyar lakosság 20-25 százaléka antiszemita, ám ennél jóval többen vannak, akik az idegeneket, vagy a cigányokat célozzák ellenszenvükkel. A hazai helyzet Európában egyedi. A holland szélsőjobb, amely fekete és muzulmán ellenes, a zsidóságot szövetségesnek tekint az arab bevándorlók ellen folytatott erőfeszítéseiben. Míg például a holland, vagy a norvég szélsőjobb idegengyűlölete nem terjed ki az ott élő zsidóságra, a magyarországi szélsőjobb azonban elsősorban (!) antiszemita. Olyan véleményt is olvastam már a hálón, hogy a „cigánybűnözést” és népszaporulatot a zsidók gerjesztik.

TA: Úgy értem, hogy azért van sok cigánygyerek és cigány bűnöző, mert a zsidók így akarják? Kvázi a „cigánybűnözés” a cionisták biológiai fegyvere?

KL: Az olvasott vélemények végső konklúziója valóban ez.

TA: Hogyan juthattunk el ideig?

KL: Úgy vélem, az első lépés 1989-ben történt, az ország tudatos kettészakításával. Antall és Csurka a „nemzeti erők” összefogására koncentrált. Akik nem illettek a képbe, nem voltak „ilyenek”, másként gondolták, hirtelen „olyanokká” váltak: nemzetietlenekké. Az, hogy liberális, Csurka szájában szitok-

szóvá alakult. Megkezdődött a zsidózás, idegenszívvzés, nem is burkoltan. Majd jött Orbán és hírhedt, történelmi eseményeket értékelő mondata: „a baloldal rárontott nemzetére!” Sajnos nem köztudott, és nem is fordítottak különösebb gondot arra, hogy köztudott legyen, de a vörös terror áldozatainak 6 százaléka zsidó volt, ami a népesség arányait tekintve nagyon soknak számít.

TA: Úgy tűnik, napjainkban a Horthy-rendszer irreudenta politikájának újjáélesztése folyik.

KL: Valóban, s egyre erősödik. Ebben a tekintetben is ellene megyünk Európának: mintha ez a kormány arra is képesnek tartaná magát, hogy visszaforgassa az idő kerekét. Aki a mai Európában zsidózik, az szélsőjobb, és érdemben fellépnek ellene. Lásd Le Pen-t, akit nagy hangjával és nem túl nagy támogatottságával együtt vetettek ki maguk közül a franciák. Itthon soha nem lépett fel érdemben senki a rasszizmus, a zsidózás, a Szálasi mintára alakult hungarista csapatok ellen. Ehelyett a magyar Parlament elnöke felvállalja, hogy újratemeti Nyirő Józsefet. Írói kvalitásait nem tisztzem értékelni, de mint politikust, hajdani parlamenti képviselőt, már igen. Hogy egy kormány milyen ügy mellett áll, egyértelműen minősíti azt. Az ilyen intézkedések politikai üzenetek, befolyásolják és mérgezik a közhangulatot.

TA: Ezzel szemben Áder köztársasági elnök, az inzultus másnapján lakásán meglátogatva Schweitzer főrabbit ígéretet tett, mondván: tűrhetetlen, ami történt és fellépnek a rasszista jelenségekkel szemben.

KL: Először történik 22 éve, hogy nyíltan elítélik az ilyen gazemberséget. De az eset kapcsán felvetődik, hogy talán csak a Büntető Törvénykönyv megfelelő passzusait kellene alkalmazni a nyíltan gyűlölködők ellen. Csupán bele kéne lapozni a Magyar Nemzet, a Magyar Hírlap egyes példányaiba, vagy nézni az Echo TV adásait, mindjárt adódna lehetőség fellépni a rasszista jelenségekkel szemben. Addig, amíg nem megvetendő, s nem elítélendő, amit ezek a médiák képviselnek, az ostobább honpolgár miért ne gondolhatná úgy, hogy neki is lehet...

Tárkányi Adrien

INTÉZMÉNYEINK ÉLETÉBŐL

Ratkó Kálmán

(Egy keresztlő története a Dankó u. 9.-ben)

Este ritkán vagyok szolgálatban, ilyenkor a hajléktalan szálló kórházában is tartunk istentiszteletet. Ezért is újra és újra nagyon erősen hat rám a súlyos betegek látványa. A betegség rokonok és barátok látogatása nélkül még sokkal reménytelenebb lehet.

Azon a napon, mikor elkezdjük az istentiszteletet, látszólag minden olyan volt, mint általában. Aki tudott járni járt, aki nehezen lélegzett, annak tüdeje zihálva követelte az éltető oxigént, aki jobban érezte magát, élénkebben reagált szobatársaira. Egy haldokló ember, kívül a történéseken, magányos harcát vívta csendesen, számunkra láthatatlan intimitásban. Egy kedves „beszédes” örömmel, nevemen szólítva köszöntött és már benne is voltam a történetben. Nagyon is benne akartam lenni! Húsvét után voltunk, mennybemenetel előtt. Beszéltem a megdicsőült Jézus Krisztusról, utolsó utasításairól, amelyeket tanítványainak adott.

„Menjetez tehát, tegyétek tanítványa mind e népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig.” (Mt 28,19-20)

Ezután kis párbeszéd alakult ki, Hogyan vesz bennünket nevére Isten? Mit jelent ez?

Egyik ember hevesen reagált, mert őt is nevére vette nevelőapja, ezáltal nevet adott neki, és örököse is lett. Ez világos és érthető volt mindenkinek, aki figyelni tudott. Azt is megértették, hogy a keresztség által mi is örökösök lettünk, hiszen Isten a nevére vett minket. Örököljük az Országot, amit nekünk is készített, s melyben sok hely van, ezt meg Jézustól tudjuk. Valamint az örök életet, a feltámadás által.

Arról is beszélünk, miként tisztít meg minket a Szentlélek Isten, tüze által.

Ez a tűz egyszer csak megjelent az egyik beteg férfi szemében, és ki sem aludt többé...

Hogyan is történt? Figyelme nem lankadt, szeme a tűztől először csodálkozó volt, aztán lángoló, majd értő. Ezt kicsit később értettem csak meg...

Istentiszteletünk végén, amikor gyertyáink fénye még lobogott, egy jóízű kérdés született meg bennem, mely szavakká formálódott, és egy kérdő mondatban fogalmazódott meg: „Van-e önök között, aki még nem keresztkedett meg és szeretne?”

A „lobogószemű” hosszú venyige karjai egy lendülettel a plafon felé törtek... Ugyancsak hosszú, sovány teste megfeszült a vékony takaró alatt, mint a Megfeszítetté...

Pár nap múlva keresztkeltük! A szertartás kérdéseire világos, rövid, érthető válaszokat adott, holott a nővérek elmondásából Alzheimer-kór is szerepelt betegségei között.

A lélek szavait betegségek sem tudják elnémítani. Keresztfiam életre kelt!

Másfél hét múlva „reggelis” istentiszteleti szolgálatom után készültem meglátogatni. Kezemben a hagymás zsíros kenyérral és egy banánnal beléptem a kórterembe. Láttam az üres ágyát tisztával áthúzva, kifeszített lepedővel szépen rendben személytelenül. Boldog megdöbbenéssel nyugtáztam, hogy ő már más táplálékkal „él”.

(Zsu)Zsa

MI MONDTUK

Tisztelt Megjelentek!

Köszönjük, hogy hívásunkra eljöttek, hogy együtt emlékezzünk zsidó honfitársainkra, cigány honfitársainkra, s mindazokra, akiket mintegy 68 évvel ezelőtt, június 25-én és később Szegedről, a félelem kényszerének, vagy a gyűlöletnek engedve mi, magyarok, végül elengedtünk a halálba, a Holocaust, a Soá poklaiba.

Köszönjük Önöknek, és köszönjük Dr. Molnár Judit történész asszonynak, a Wesley János Általános Iskola és Középiskola tanárainak, Sági Zoltánnak, Kardosné Nagy Mariannak, Konkoly Lászlónak, és diákjainak: Romák Viktóriának, Janos Norbertnek, Vásárhelyi Ádámnak, Visnyei Rolandnak, Kiss Tamásnak, Tóth Gábornak, Módra Mátyásnak, Kovács Hajnalkának, Sopsits Melisszának, Újvári Dánielnek, köszönjük Altörjay Tamás operaénekesnek, Endreffy Attila a MET szegedi gyülekezete kántorának, Nagy Mihálynak, a Szegedi Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökének, Kardos Jánosnak, aki az Oktatási, Kulturális és Sportiroda irodavezetőjeként Szeged Város Önkormányzata képviselőjeként van jelen, Székelyi József színművésznek, Markovics Zsolt Szeged főrabijának és Dr. Iványi Gábornak, a MET elnökének, hogy megemlékezésünket jelenlétükkel, közreműködésükkel valóban méltóvá teszik. Köszönet Trócsányi Annának, a Wesley János Általános Iskola és Középiskola igazgatójának, hogy komoly segítséget nyújtott megemlékezésünk megszervezésében. És köszönet Tari Jánosnak, a Szegedi Vasútállomás (Nagyállomás) állomásfőnökének, hogy mindent megtett megemlékezésünk méltó helyszínének biztosítása érdekében.

Tisztelt Megemlékezők!

Mindnyájan, akikhez hívásunk elért és azt elfogadták, akik eljöttek, valamennyien *kényszernek* engedünk. A Holocaust, a Soá nyomokat, sebeket, emlékeket hagyott maga után, melyek most is égetnek. Ezt sokan tagadják, nem vesznek tudomást róla. Mi igen. És ezt most nem csak elcsendesedve, kegyeletből tesszük, hanem kényszernek is engedve. Egyre inkább szorongat, hogy az áldozatokról és hozzátartozóikról, elnéptelenedett, kultúrát veszített városainkról, falvainkról megemlékezzünk. Most és itt, mikor ezt tesszük, mi is hallgatást törünk meg. Ma a hallgatás is kényszerít megszólalni, a néma, hallgatag ricsaj.

Hangzavar van körülöttünk, ami a gyűlöletből újra és újra merítve, hallgatagon fonja körbe a nyomorúságot, a kirekesztést, és ismét kész halált hozni. Szobrokat emel gyilkosoknak, akik azt képviselték, hogy Auschwitz szükséges megoldás volt, az utálkozás éltetőinek nevét idézi, ajánlja, magasztalja, temetőket dúl, a már Isten előtt igazként álló mártírjaink emlékeit, neveit, hantjait gyalázza, időseinket, Tanítóinkat, nevelőinket, a köztünk élő, egyre inkább gettókba szorított gyöngéket inzultálja, veri, s közülük némelyeket az elmúlt években meg is ölt. A hozzánk újra elért, a bennünket elnyelni kész döbbenet, szégyen és gyalázat mohó áradata vetett most ide valamennyiünket. Minket, akik most azért kiáltunk, hogy ne hatalmasodjon el rajtunk az érzés, hogy némelyek, az ország közjogi méltóságai közül is, magát az áldozatokról való megemlékezést, sőt, a kegyelet lerovásának reményét már meg is szeplősítették. Akik miatt mi magunk, a közösség része, már tisztátalanok is volnánk, alkalmatlanok a kitaláltakkal együtt ülni, sőt egymás feltjait méregetve már szemben is állunk a másikkal. Kényszerből vagyunk itt.

És a kényszer nem csak kiáltásban oldódik fel. A megemlékezés nem az a hely, amit körbeállunk, hanem akkor kezdődik el, amikor engedve a kényszerhelyzetnek odaülünk *hozzájuk*. Vagy átülünk *velük*.

Megemlékezésünk most valóban asztalhoz kényszerít. Ábrahám és a három idegen, a három angyal asztala ez, Jézusé és tanítványaié, az utolsó. Ez az asztali közösség átoknak és ígéretnek, halálnak és életnek híré, jelenlétére idézi. És valóban, a Deuterónómiában, Mózes 5. könyve 30. fejezetében most is olvassuk:

„Bizonyáságul hívom ellenetek ma a mennyet és a földet, hogy az életet és a halált adtam előtökbe, az áldást és az átkot: válaszd azért az életet, hogy élhess mind te, mind a te magod.” (19. v.)

Az áldás és az átok valóban örökségünk. nem választhatjuk egyiket vagy másikat. Az *életet* választhatjuk. Élet együtt ülni, közösséget vállalni azokkal, akiket mások megvetnek, kitalálnak, élet nekünk és gyermekeinknek akkor is, ha vele már a megvetést, kitalást, verést, akár az elmúlást is választottuk.

Ifj. Iványi Gábor, a szegedi egyházközség lelkésze (Elhangzott 2012. június 25-én, a szegedi vasútállomáson.)

HÍRMOZAIK

Újra Pünkösöd Hejcéen!

Új korszakot nyitott ebben az évben a nyíregyházi gyülekezet a szokásos pünkösöd hétfői hejcei kirándulásával. Ha jól emlékszem, először talán 2000-ben töltötte gyülekezetünk az ünnepünk második napját hejcei táborunkban.

Az elhatározás megvalósítása akkoriban nemcsak a gyülekezetünk közösségének elmélyítésére volt jó alkalom, hanem lehetőség arra is, hogy meghívjuk egyházunk elnökét Iványi Tibort és feleségét Magdi nénit, hogy velünk ünnepeljenek. Tibor bácsiék 41 év szolgálat után költöztek Nyíregyházáról Budapestre. Pünkösdi szolgálatuk, jelenlétük ezért is volt olyan örömteli a gyülekezet számára. Ez az együtt eltöltött nap, ha mindennapi hiányukat nem is pótolta, de jó alkalom volt, hogy kapjunk egy „keveset” még azokból a lelki áldásokból, amelyeket Isten rajtuk keresztül évtizedeken át ajándékozott a gyülekezetnek.

Ezzel egy tradíciót indítottunk újtárra, melyhez az évek folyamán a kisvárdai gyülekezet is csatlakozott. Tibor bácsi „hazaköltözése” utáni évben (2010) megszakadt ez a szép hagyomány. Két év szünet után ebben az évben újra megfogalmazódott a testvérekben a kirándulás gondolata. A megvalósításához bátorításként fogadtuk, hogy tőlünk függetlenül a kisvárdaiakban is felmerült a hagyomány felelevenítése. Vendég szolgálóként egyházunk jelenlegi elnökét Iványi Gábort és feleségét Évát hívtuk meg, hogy az Igével szolgáljanak. Jó volt megtapasztalni, hogy Isten megáldotta az elcsendesedésre odaszánt napunkat. Mind az igehirdetések, és a kötetlen beszélgetéssel eltöltött órák maradandó lelki és testi felüdülést jelentettek a jelenlévők testvérek számára.

Jónás Miklós, nyíregyházi lelkész

***

Még egyszer Hejcéről

Az igehirdetés az Ezékiel 36-ból volt, melyben Isten szabadulást és új életet ígér a babiloni fogságban sínylődő népének, ahová bűneik miatt jutottak.

Mert mikor Izráel a saját földjén lakott, életükkel, cselekedeteikkel, minden tisztátalanságukkal, bálványaikkal megfertőztették azt és az Ő szent nevét. Ezért Isten rájuk zúdította haragját és szétszórta őket a pogányok közé. Gyalázatosá tették szent nevét, mert ezt mondták róluk: az Úr népe ez, mégis ki kellett jönniük az országból.

De Isten szájalomra indult. Megígérte, hogy kihozza őket, összegyűjti az országokból, és beviszi a saját földjükre. Tiszta vizet hint rájuk, hogy megtisztuljanak minden tisztátalanságukból. Új szívet és új lelket ad beléjük, hogy ezután parancsolataiban járjanak és törvényeit megőrizzék. S miután megtisztítja őket, a romok újjá épülnek, a föld termővé válik, s az elpusztult föld olyan lesz, mint az éden kertje; a rommá lett város pedig megerősítetik. „Akkor megtudják a népek, hogy én az Úr tettem mindezt, az én nagy nevemért.”

Ez volt az az üzenet, ami megérintett: Isten jogos haragja és büntetése ellenére nem vetette el az Ő népét, és még ott a fogságban szabadulást és új életet ígér!

Annak ellenére, hogy most nem állt szándékomban ezen a kiránduláson részt venni, Isten áldást készített számomra. Egy testvér többszöri hívására és biztatására mondtam igent. Jó volt együtt lenni, énekelni, sétálni, beszélgetni. Különösen hálás vagyok, a meghitt lelki beszélgetésért, amire nem mindig adódik alkalom. Szíven talált az ige, amit néhány nap elteltével már a gyülekezetben is, de egy utcai találkozás nyomán bizonyágképpen továbbadtam. S mint később kiderült, annak a léleknek égető szüksége volt erre a bátorításra és ígéretre.

Még később is azt írta: „Az Ezékiel 36-ot naponta újraolvasom! Még ma reggel is potyogtak a könnyeim. Próbálok ráállni a benne leírtakra.”

„A szél fú, ahová akar, és annak zúgását hallod, de nem tudod honnan jó és hová megy: így van mindenki, aki Lélektől született.” Jn 3,8

Igen. A Lélek szele fújt Nyíregyházáról, Budapestről Hejcéig, onnan vissza; egyik testvértől a másikig. Ne restellj tehát hívogatni, bátorítani! A többit bízd az Úrra!

Győry Györgyné

Gyurcsány Ferenc, a Magyar Köztársaság volt miniszterelnöke 2012. június 8-án ellátogatott a Dankó utcai óvodába, ahová a DK által gyűjtött gyermekjátékokat, édességeket vitt a szegény kisgyermeknek ajándékkul. A volt kormányfőt és kíséretét dr. Iványi Gábor, a MET elnöke, valamint az óvoda vezetése fogadta, illetve nyújtottak számára tájékoztatást.

***

Vidéki látogatások

A tavaszi Győr-Moson-Sopron megyei és Vas megyei látogatások után, június hónap végén Veszprém megyébe vitt dr. Iványi Gábornak, a MET elnökének, a Wesley Főiskola rektorának útja. Az áprilisi győri és szombathelyi látogatás szellemében - amikor találkozott mindkét város még élő, működő zsidó hitközségének vezetőivel, és meghajtotta fejét az ottani holokauszt-áldozatok emléke előtt - most is ellátogatott a magyar zsidóság Veszprém megyei emlékhelyei közül a várpalotai zsidó temetőbe, a hajdan szebb napokat látott várpalotai zsinagógába, illetve koszorúzott a veszprémi vasútállomáson, a MET és Wesley Főiskola által évekkel korábban állított gránit-emléktáblánál.

A várpalotai zsidó temetőben már jó ideje folyamatosan visszatérő gond a sírok meggyalázása, feldúlása. Több síremléket megrongáltak, darabokra törtek, elloptak ismeretlen tettesek. Iványi Gábor ottjártakor is szembesült a barbarizmus nyomaival; volt olyan sírkő, melyre horogkeresztet véstek fel a vandálok.

Várpalota egykor a vidéki ortodoxia fellegvára volt. A várpalotai hitközség anyakönyvi és vallási hatásköre fénykorában Kisbértől Berhidáig terjedt. Ez a félmegyényi terület sajátos szervezeti megoldásokat jelentett. Léteztek úgynevezett fiókhitközségek, például Zirc, Berhida, Csesznek, Bakonycsérnye, Bakony-szentlászló központtal, de a szórványban élő zsidóság ügyes-bajos dolgait is a településeken élő megbízott rabbik intézték. Vezették az anyakönyvet, regisztrálták a születési, halálozási adatokat és közreműködtek az ünnepek, a sábesz lebonyolításában. Az anyakönyvi kerületben egyes becslések szerint mintegy 1800 zsidó polgár élt. A körzetben több imaterem, zsinagóga és közel 20 zsidótemető található. A hitközség tagjai számos kiemelkedő személyiséggel gazdagították a magyar kultúr- és gazdaságtörténetet. Csak néhány példa ezek közül:

A nemzetközi tekintélynek örvendő Singer család négy, igen nagy tudású hit- és történelemtudós rabbist adott a közösségnek. Singer Péter (Pésach), Löw Lipóhoz hasonlóan, 1848-ban táborig lelkészként segítette a szabadságharcot. Kiváló szónoklatait ékes magyar nyelven adta elő. Singer Ábrahám megírta Várpalota és a várpalotai

zsidóság történetét. Ez a könyv hozzáférhető Várpalotán is. Singer Leó mártír főrabbi, könyvkiadó volt, megírta többek között a Pészachi Haggadát magyar nyelven.

Dr. Bernstein Béla várpalotai születésű, elmélyült tudású egykori nyíregyházi és szombathelyi főrabbi, neki köszönhetjük „Az 1848–49-es szabadságharc és a zsidók” című nagyjelentőségű könyvet, de több alkotása is kiemelkedő fontosságú. Családja rokonságban volt a főnemesi címet viselő, pápai Singer családdal, a tapolcai és a pápai Korein családdal. Amikor mártírhalt 1944-ben, már elmúlt 70 éves.

Binjamin Zeév Wolf Chajjesz krakkói, erdélyi, majd várpalotai rabbi is országos tekintélynek örvendett. Tanítványa volt az ugyancsak nagytekintélyű, híres pozsonyi főrabbinak, akivel élete végéig levelezésben állt.

A hitközség legnagyobb rabbijainak 12 évvel ezelőtt emléktáblát avatott a várpalotai Magyar-Izraeli Baráti Társaság, a temetőben pedig a 230 mártírhalt halt várpalotai zsidó polgár emlékére pedig felavattak egy mártíremlékművet. De említhetnénk az ugyancsak várpalotai születésű Böhm Henrik építész, aki a budapesti alapítványi zsidó iskola, az újpesti városháza és a pöstyéni fürdő megépítésével írta be nevét a kor híres építőművészei közé, vagy Kármán Gyulát, aki a Péti Nitrogén Művek főépületét tervezte. Valamennyi várpalotai zsidó művész között talán a legismertebb Ney Dávid világhírű operaénekes, kántor; akinek basszbaritonja kora egyik legszebb hangjának számított. Bárány Róbert Nobel-díjas orvos szülei éltek Várpalotán, innen vándoroltak ki Bécsbe. A tehetséges és tehetős várpalotai családok közül hely szűkében csak néhányat említünk: Wolf József takarékpénztári elnököt, Wolf Sándor a szegényeket gyámolító egyesület vezetőjét, Wolf Pált a megyei törvényhatóság tagját, Weismann Izidornét a nőegylet elnökét, a Koch, a Steiner és Schwartz családot.

Dr. Iványi Gábor megtekintette az egykori várpalotai zsinagóga épületét, melyet napjainkban az helyi Magyar-Izraeli Baráti Társaság gondoz. Ottjártakor éppen egy cipő- és ruhavásár zajlott a falak között... *A várpalotai zsidó hitközség 1834-ben kezdte meg építtetését, 1840-re készült el. Az épület erős rokonságot mutat az óbudai régi zsinagógával s rajtuk kívül Magyarországon klasszicista stílusban nem is építettek zsinagógát.*

Iványi Gábor útja Várpalotáról a megyeszékhelyre, Veszprémbe vezetett. „Ma zavaros időszakot él Magyarország, ennek egyik oka, hogy némelyek megpróbálják kozmetikázni a múltját a ’jobb jövő’ reményében, és visszahozzák azt a történelmi időszakot, amely egymillió honfitársunk halálát okozta” - mondta a veszprémi vasútállomás bejáratánál látható emléktábla előtt.

Mint mondta, eddigi tapasztalatai alapján a mintegy negyven városban a MÁV támogatásával elhelyezett emlékjel közül egy sincs olyan jó állapotban, mint a veszprémi.

Volt, ahol már csak egy csonk tartotta az emléktáblát és olyan is, ahol összetörték, például Kaposváron.

A megjelent veszprémiek előtt Iványi Gábor szolt arról, hogy szerinte a múlt lezáratlan, a jövő bizonytalan, a kettő között lévő jelen pedig zűrös, zavaros napjainkban. A holokauszt borzalmait alig háromnegyed évszázada történtek meg, és úgy vélte, nem kezdhető el a jövő tisztességes építése a múlt megfelelő lezárása nélkül. Hangsúlyozta, Auschwitz óta más a világ és ennek élet nem lehet kioltani azzal, hogy voltak, vannak más szörnyűségek. Emlékeztetett arra, ma is vannak igazságtalanságok, mert a társadalom egy része pusztán hovatartozása miatt szenved hátrányokat. Iványi Gábor kiemelte továbbá, hogy az ilyen emléktáblák figyelmeztetnek minket, hogy nagyokat lehet botlani és súlyos bűnöket lehet elkövetni.

Kifejtette ellenérzését annak kapcsán, hogy ma egyesek piedesztálra emelik Horthy Miklóst, aki nyíltan, büszkén vállalta antiszemitizmusát. Kifejtette, a kormány és a miniszterelnök hozzáállását sanda hallgatás jellemzi, pedig egyértelmű kiállásra lenne szükség.

Veszprém után Bakonybél volt a MET elnökének látogatási helyszíne. A község polgármestere, Baky György bemutatta az egyre fejlődő, szépülő bakonyi kisközség nevezetességeit. A településen működő bencés monostor perjele, Halmos Ábel OSB szintén régi ismerősként köszöntötte a MET elnökét, hiszen a szerzetes a Dankó utcában, a főiskolán végezte mentálhigiénés tanulmányait.

A MET elnökének egész napos Veszprém megyei látogatása Pápán zárult, ahol találkozott a helyi Demokratikus Koalíció tagjaival, és kerekasztal-beszélgetést tartott a vallásszabadság témaköréről.

- kz -

Megemlékezés Szegeden

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség (MET) és a Wesley János Lelkészképző Főiskola 2004-ben, a Holocaust 60. évfordulója alkalmából bünbánati és könyörgő istentiszteleteket tartott az ország számos városának vasútállomásán. Ezt ismételte meg a MET

szegedi közössége június 25-én a szegedi nagyállomáson, ahonnan 1944-ben a helyi és környékbeli zsidóságot deportáltak. A beszédek, műsorok, előadások után Iványi Gábor, a MET elnökének zárszavával és imádságával zárult a megemlékezés. A résztvevők ezután még állófogadáson maradtak együtt. *(Ifj. Iványi Gábor emlékező beszéde a 23. oldalon olvasható.)*

***

Levél Navracsics Tibornak

Iványi Gábor egyházelnök június 18-án ismét levelet küldött Navracsics Tibor közigazgatási és igazságügyi miniszternek az egyházi törvénnyel kapcsolatban. Idézet a levélből: „... ismételten kérem Önt, mint a törvényalkotás előkészítéséért (is) felelős vezető kormányzati személyt, kezdeményezze a szóban forgó jogszabály megsemmisítését, de legalábbis felülvizsgálatát, megszívlelve a Kormány által korábban kritikai észrevételekre felkért és az Ehtv-t súlyosan aggályosnak tartó Velencei Bizottság intelmeit, hogy e törvény igazodjék az alkotmányossághoz és a hazánk által eddig hivatalosan fel nem mondott nemzetközi szerződésekhez.” A levél teljes terjedelmében honlapunkon és az egyház Facebook oldalán olvasható.

***

Vendégünk volt június 18. és 25. között Frank M. Kline, a seattle-i Pacific Lutheran University tanára, egyházunk régi barátja. Meglátogatta kispesti és békásmegyéri gyülekezetünket, és megbeszéléseken vett részt a Wesley János lelkészképző Főiskola tanáraival. Jövő év januárjára tervezi visszatérését néhány hallgató kíséretében.

***

Tanévzárók

Végéhez ért a 2011-12-es tanév. Oktatási intézményeink kapui becsukódnak szeptemberig. Érettségizőnk is túl vannak lassan az utolsó megmérettetésen.

Abaujkéren a szakközépiskola nappali tagozata 9, az esti pedig 23 ballagót bocsájtott útjára. A szakképzősök végzős 33 diákja is elballagott. Az általános iskola nyolc osztályát 16-an végezték el sikerrel, a speciális nevelést igénylő közül pedig 4 tanuló mondott búcsút az intézménynek.

Guláacson 10 végzős diák hagyta el általános iskolánk padjait, a gyüreai óvoda és általános iskolában pedig 16-an végezték. Szegeden 13 ballagó általános iskolást bocsájtottak útjára. Márokpapi 16 érettségizőt indított az életbe. A budapesti Wesley Kincsei Általános Iskolában 11 ballagó indult további útjára. A gimnazisták két év múlva fognak végezni.

ÉLET és VIDÁMSÁG

Júliusi számunkba hejcei gyermektáborokban és hittanórákon elhangzottakból válogattunk...

Gyermektáborban a feltámadott Jézus egyik hejcei tanítványa jelenetük közben meglepetésében így kiáltott fel: „Jézusom, ez Jézus!”

☺ ☹ ☺

A történet utáni munkafüzet kitöltésnél egy kisfiú így szól: „Laci bácsi! Nem fér ki, hogy a szentek feltámadtak. Írhatom azt, hogy támadtak?”

☺ ☹ ☺

„A sziklasírok megnyíltak” helyett egy munkafüzet kipontozott helyére valaki ezt írta: „a sziklasírok megnyírtak”.

☺ ☹ ☺

Az aranymondás bibliai helyét az egyik gyerek Tesszalonikai levél helyett tesszalonjának jelölte meg.

☺ ☹ ☺

Hangos csetepaté zaja szűrődött ki az egyik faházból, és kértem az egyik táborlakót, menjen oda, s szóljon: azt üzenem, hagyják abba. Akkor a gyerek befutott, és a szoba közepén ezt kiáltotta: „Laci bácsi azt üzeni: kuss!”

Hittanórán a következő dicséretet kaptam: „Hallja maga olyan, mint egy robot! Csak mondja és mondja, pedig senki nem figyel!”

☺ ☹ ☺

Hittan óra előtt történt: „Laci bácsi, a mennyországban tényleg nem szabad cigarettázni?”- kérdezte egy nagyobb fiú. „Szerintem nem, mert ott nem lesz testünk” - válaszoltam neki. Mire ő kicsit sajnálkozva, mégis reménykedve felkiáltott: „csak fejünk lesz?”

☺ ☹ ☺

„Mi lesz az ebéd?” - kérdeztem egy kicsi lánytól az ebédlő előtt beszélgetést kezdeményezve. Mosolyogva így felelt: „valami kontaktlencse főzelék.”

☺ ☹ ☺

„Imádkozás közben becsukhatjuk a szemünket!” Így próbáltam kegyes pihenőhöz jutni egy mozgalmas hittan óra végén. „Ezzel kizárhatjuk a külvilágot”- mondtam. Imádkozás előtt még egy gyerek lelkendezve jelentkezett, és ezt kiáltotta: „tudom, miért, tudom miért! Azért, hogy csak a belvilágot lássuk!”

Iklódy lászló, kisvárdai lelkész gyűjtéséből

(Folytatás a 4. oldalról.)

tartsunk. Természetesen mindez fontos. Azonban ha csupán személytelen rutinból tesszük, a légkör hűvös és távolságtartó maradhat. Akkor senki sem fogja magát jól érezni nálunk, főleg ha vendégként érkezett.

Mi, keresztyének gyakran furcsán viselkedünk. Ha valakit meg akarunk hívni evangelizációra, az alkalom előtt néhány nappal a kezébe nyomunk egy cédulát és kijelentjük, hogy szívesen látjuk. Aki azt gondolja, hogy ez működik, az tévúton van.

Ha valóban embereket akarunk Krisztusnak megnyerni, jobb ötletek kellenek. Akkor ezeket az embereket sajátos problémáikkal és életkörülményeikkel nem csak az evangelizáció előtt három nappal kell tudomásul vennünk.

Először is arról van szó, hogy emberi kapcsolatokat igyekezzünk kialakítani: itt egy barátságos szó, ott egy beszélgetés (hétköznapi dolgokról is); egy kis segítség a szomszédnak, meghívás egy csésze kávéra, viszontlátogatás és sok más. Azok az emberek, akikkel a hitről akarunk beszélni, azt szeretnék, ha előbb komolyan vennénk őket. Bizalmat kell éreznük irántunk.

Sokszor nem is az evangéliumot utasítják el, hanem a módot és modortalanságot. És ha egyszer mégis eljönnek a gyülekezetbe, gyakran elhagyottnak, magányosnak érzik magukat, mert senki nem törődik velük.

Még rosszabb, ha valaki másképp öltözik vagy fésülködik a megszokottnál. Máriss rosszálló pillantások és megjegyzések kísérik, vagy egyszerűen tudomásul se vesszük.

Néha keresztyén egoizmusunk veszi át az uralmat. Talán egy fiatal anyuka ül előttünk a padban. Boldog, hogy részt vehet az istentiszteleten. De a kicsiknek túl sok, hogy egész idő alatt halálos csendben üljenek. Ismerősek a bosszús pillantások, a rosszindulatú suttogás, amivel reagálunk gyakran? Azt hiszem, hogy ilyenkor megértésünkre és nem bosszúságra lenne szükség.

Ez evangelizációnk kényes pontja. Ha szomszédainknak Isten szeretetét kell megérezniük, akkor azt rajtunk keresztül tegyék. S ehhez nincs szükség fellengzős érzelemkitörésekre; ezzel inkább bizalmatlanságot keltnünk. Sokkal inkább tapintatra, együttérzésre és barátságosságra. Kérjünk hát Istentől bölcsességet: „*A bölcs szíveket nyer meg.*” - írja a Példabeszédek 11,30.

W. Buchwald

Egyperces áhítat minden napra

Július 1. vasárnap

„Agyonfárasztod magad tervezgetésekkel.” (Ézs 47,13a)

Vannak emberek, akik nem is a munka terhébe rokkannak bele, csak attól szenvednek, hogy mennyi mindent kellene elvégezniük. Panaszkodnak is fűnek-fának, hogy mennyire kihasználják őket, de igazán soha nem kezdenek neki az elvégzendőknek. Találj örömet feladataidban, és ami tőled telik, azt tedd módszeresen. Többet sem Isten, sem ember nem vár tőled.

Július 2. hétfő

„A hamis ügytől maradj távol.” (2Mózes 23,7)

Egyáltalán nem meghátrálás, ha átláthatatlan ügyekben nem vállalunk szerepet, és nem bonyolódunk bele a „kinek volt igaza, kinek az érdeke” kérdésekbe. Boldog az, aki nem vásárolható meg semmi pénzért ahhoz, hogy tisztátalan ügyekben bárki segítségére legyen.

Július 3. kedd

„Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.” (János 8,12)

A Jézus követés lényegével állunk szemben: aki az Ő tanítványa, annak nincsenek titkos, homályos ügyei, azt nem bántja a fény, a nyilvánosság. És mégsem gyengébb azoknál, akiknek minden lépése mögött valami rejtett szándék sejthető. Ha krisztusi akarsz lenni, kövesd a világ világosságát.

Július 4. szerda

„Az én Uram az Úr, megsegít engem, ezért nem maradok gyalázatban.” (Ézsaiás 57)

Az Úr soha nem áll oda az erőszakosok és hatalmasok mellé. Hiába hivatkoznának rá, ez nem lenne több Isten nevének a tíz parancsolatban tiltott szóbahozásánál. A Szentírás szerint Isten sokkal inkább a megbántottak és jogfosztottak védelmezője, és nem hagyja igazukat sárba taposni. Ha nem közvetlenül rehabilitál valakit, akkor szószólókat keres az ügy érdekében. Vajon számíthatna rád is?

Július 5. csütörtök

„Isten Krisztusban megbékéltette a világot önmagával, úgyhogy nem tulajdonította nekik vétkeiket, és reánk bízta a békéltetés igéjét.” (2Kor 5,19)

Isten nem azt várja tőlünk, hogy vétkeink semmisségét próbáljuk önerőből elérni – ez lehetetlen vállalkozás

volna. Övé az érdem, hogy a Krisztus kegyelme által áthúzta minden tartozásunkat. Aki ezt átélte, tudhatja, hogy nem csupán saját ügye van jó kezekben, de megbízást is kapott, hogy mások szemét is felnyissa a béke-teremtő Isten evangéliumának felismerésére.

Július 6. péntek

„...megváltód az Izrael Szentje, akit az egész föld istennek hívnak.” (Ézs 54,5)

Ma ismét a Megváltó Istenre tekintünk, aki nem egyeseket vagy csupán egy kiválasztott népet mentett meg az ítélettől, hanem az egész földkerekség benne láthatja biztonsága zálogát. Azonban az sem elhanyagolható, hogy Ő Izrael Szentje, éppen ezért is elfogadhatatlan minden Izrael-ellenesség, antiszemitizmus és zsidógyűlölet.

Július 7. szombat

„Elfelejtetted alkotódat, az Urat, aki az eget kifeszítette és alapot vetett a földnek?” (Ézs 51,13a)

A kérdés kishitűségünknek szól. Vajon az, Aki a láthatatlan és látható világ törvényeit, anyagait és rendjét megalkotta, képtelen volna egyszerű, hétköznapi problémáinkban segítséget adni? Több bizalmat iránta, és több nyitottságot arra, hogy ne a mi akaratum és rögzeszméink szerint, hanem minden szempontot mérlegelve jó végső megoldás szülessék!

Július 8. vasárnap

„Kegyelemből van üdvösségetek, a hit által, és ez nem töletek van, Isten ajándéka ez.” (Ef 2,8)

Úgy tűnik ennek a hónapnak fontos tanítása a kegyelem. De igénk súlyos szava az „ajándék” is. A mondatban szereplő összes érték Isten adománya: az üdvösség és a hit is. Mondhatná természetesen valaki, hogy neki nincs vallási értelemben vett hite. Isten bizalma azonban, mely minden jó döntés mögött áll, ugyanehhez a hit-ajándékhoz köthető.

Július 9. hétfő

„Én vagyok az Úr, nincs más! Én alkottam a világosságot, én teremtettem a sötétséget, én szerzek békességet, én teremtek bajt, én, az Úr, cselekszem mindezt.” (Ézs 45,6-7)

Egyeseket kissé megbotránkoztat Istennek ez az önkijelentése. Pedig így igaz, nem két teremtő létezik, mintegy egyes keleti népek vallásában, hanem egyetlen mindenekefelett való akarat van, mely ismeri az ellen-
tetteket is. Hogy jó és rossz, kellemes és kellemetlen,

biztonságos és ijesztő, békét és kétségbeesést munkáló dolgok egyaránt az Úr végső céljait szolgálják, mindent az érti meg, aki eljutott annak megvallására, hogy „akik Istent szeretik, azoknak minden javukra válik”. (Róm 8,28)

Július 10. kedd

„Az Úr hűségét magasztalom, az Úr tetteit dicsérem: mindazt, amit az Úr tett értünk.” (Ézs 63,7)

Könnyen elharapózik a gondolat – különösen, ha ügyeink rosszul mennek – hogy Isten felmondta irántunk való elkötelezett jóságát, vagyis megingott mindig remélt hűsége. Ilyenkor érdemes visszatekinteni, nemcsak a történelemre, hanem személyes életünkre is, hogy számba vehessük mindazt, ami keserű gondolatainknak egyértelműen ellent mond, mert valóban a „bizonyosságok fellegei vesznek körül bennünket”: Isten hűségének sok látványos és apró jele.

Július 11. szerda

„Ha tiszta szívből akartok megtérni az Úrhoz, akkor távolítsátok el magatok közül az idegen Isteneket.” (1 Sám 7,3a)

Nem lehet félig megtérni. Nem szolgálhatunk Istennek és a mammonnak. Ahol a döntő értékeink és kincseink, bizony, oda van láncolva a szívünk is. A megtérés mindig vagy-vagy. De ez is olyan ügy, amelyben az életre szóló egyértelmű döntés az egyetlen helyes lépés.

Július 12. csütörtök

„Ne kívánd felebarátod házáat, és semmit, ami a felebarátodé!” (5 Móz 5,21)

Nemcsak vezető politikusok tudják elkövetni azt a bűnt, hogy kisajátítják mások értékeit a maguk vagy híveik számára. A hétköznapi ember is rávetheti szemét, és ráteheti kezét a más tulajdonára. Hogy ez milyen igazságtalan és szégyenteljes dolog, azt akkor érti meg igazán, ha valaki az ő értékeit veszi el.

Július 13. péntek

„Elragadod az embereket, olyanok lesznek, mint reggelre az álom, mint a növekvő fű: reggel virágozik és növekszik, estére megfonnyad és elszárad.” (Zsolt 95,6)

Az élet múlandóságának költői képeit használja a régi idők nagy tanítója, Mózes. Nem arra bátorít, hogy ezt az estére megfonnyadó és elszáradó fűhöz hasonlító életet becsüljük kevésre. Inkább arra figyelmeztet, hogy amit meg kell tennünk, azt késlekedés nélkül cselekedjük, hiszen alig van rá időnk.

Július 14. szombat

„Segíts meg Uram, Istenem! Szabadíts meg kegyelme-sen!” (Zsolt 109,26)

Néha belekiáltjuk kétségbeesésünk pusztaságába, vagy óceán magányába a segélykérés primitív jeleit. Valaki egészen biztosan hallja, valaki tökéletesen látja vergődésünket és vár arra, hogy segíthessen. Ha be tudjuk vallani gyengeségünket, ha készek vagyunk elfogadni a segítséget és tanulni a próbatételből, a szabadítás sem fog késlekedni.

Július 15. vasárnap

„Így szól az Úr a te Teremtőd: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!” (Ézs 43,1)

Úgy érzed, nincs rád szüksége senkinek, már-már önmagad számára is terhet jelentesz, és félsz a holnaptól. Aki a világ teremtésében neked is sorsot és feladatot szánt, nem hagy cserben. Nem emberiségben, vagy népekben gondolkodik, és így alakítja a tömegek mozgása szerint jövődet. Személyes ügyed az Ő személyes ügye.

Július 16. hétfő

„Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok.” (1Kor 15,10)

Bizonyára vannak saját sikereink, nem kis energiát fektettünk abba, hogy valakivé váljunk. Mégis Ő az, Aki a helyünkre állított bennünket, Aki méltóságunkat és az emberek közti súlyunkat meghatározta. Ronthatunk saját helyzetünkön, de miért is tennénk? Isten méltóságra akar bennünket emelni.

Július 17. kedd

„Te látod a vészt és a bánatot, rátekintesz és kezedben tartod.” (Zsolt 10,14a)

A földi lét kihagyhatatlan eleme a „vészt” és a „bánat”. Gyerekes dolog lenne azt kérni, hogy mindenki mással szemben mi maradjunk ki ezekből a fájdalomkból. Ha be is következnek mindezek, ami igazán erőt ad, az a biztos tudat, hogy az Úr mindent, ami velünk történik áldott kezében tart.

Július 18. szerda

„Jertek, menjünk el, könyörögjünk az Úrhoz, folya-modjunk a Seregek Urához! Én is megyek!”

(Zak 8,21)

Elvárható, hogy a bajba jutott embert a megfelelő fórumhoz irányítsuk. De sokkal többet jelent az, ha az odavezető úton is mellette maradunk, bizonyítva, hogy ezt a kapcsolatot már mi is kipróbáltuk, másrészt támogatni akarjuk a megroskadt személyt.

Július 19. csütörtök

„Isten nagyobb a mi szívünknel és mindent tud.” (1Ján 3,20)

Fontos, hogy elmondjuk, mi lakozik bennünk, de tudnunk kell azt is, hogy értelmetlen bármit titkolni az Úr előtt, mert mindaz, ami a hozzánk legközelebb állók szeme előtt is rejtve van, azt Ő minden összefüggésével együtt jól látja. Ezért kár színlelni, és döntéseket elodázni addig, amíg végre bátorságot veszünk ahhoz, hogy őszinték legyünk iránta.

Július 20. péntek

„Üldözöttek vagytok, de nem elhagytok. Letipornak, de el nem veszünk.” (2 Kor 4,9)

Ha hiba azt várni, hogy bennünket kerüljenek el a személyes kísértések és fájdalmaik, akkor az sem vall bölcsességre, ha azt óhajtjuk, hogy bennünket általános tisztelet övezzen, és mindenki győzelemre segítsen minket. Sőt, ott a helyünk az üldözöttek és letiportak mellett. Osztoznunk kell a sorsukban, ha hitelesek akarunk maradni. Azt pedig teljes bizonyossággal hihetjük, hogy az Úr velünk van, és el nem veszünk.

Július 21. szombat

„Gondoskodott népe megváltásáról, örökre elrendelte szövetségét.” (Zsolt 111,9)

Isten gondoskodása nemcsak testi, anyagi dolgokra vonatkozik, bár a többség ebben keresi jóindulatának igazolását. Az Úr örökre elkötelezte magát mellettünk, a testi és lelki Izrael megváltásában, és ettől semmiféle szándék el nem térítheti. Ő a szövetséget velünk soha nem mondja fel.

Július 22. vasárnap

„Nem vagytok többé idegenek és jövevények, hanem polgártársai a szenteknek és háza népe Istennek.” (Ef 2,19)

Az apostoli bátorítás azoknak szól, akik messzebről érkeztek, és nem születtek bele testileg a választott népbe. Hogy ki tartozhat oda, erről a döntést az elhívó Isten hozhatja meg, és a betagozódás feltételét is Ő szabhatja meg. Ha ezt is a kegyelem hatókörébe vonta, akkor miért volna bármelyikünkben kétely a tekintetben, hogy van-e jogunk a szentek társaságához, és az Isten családjához?

Július 23. hétfő

„Jézus üdvözíteni tudja örökre azokat, akik általa járulnak Istenhez, hiszen ő mindenkor él, hogy esedezzek értük.” Zsid 7,25

Az apostoli üzenetnek van előzménye a Tórában is: az Isten elleni zúgolódásban, vagyis a bűnben megfertőződött népet mérges kígyók támadják meg. Sebesültek, az általuk időről-időre megvetett Mózeshez fordulnak, és közbenjárását kérik, mert tapasztalatból tudják, hogy vezetőjük kéréseit meghallgatja az Úr. Így van nekünk is reményiségünk a mi Urunk Jézus Krisztus által.

Július 24. kedd

„Ha Krisztuséi vagytok, akkor Ábrahám utódai vagytok, és ígéret szerint örökösök.” (Gal 3,29)

Azért megyünk mindig vissza Ábrahámig, mert ő az első bibliai személy, aki elhitte, hogy Isten kiválasztó kegyelme nem a mi teljesítményunktől, hanem az Úrtól függ. Ezért lehetnek a „hívó Ábrahám” leszármazottai mindazok, akik követik Ábrahám hitét. Ne erőlködj azon, hogy az ósatyát meghaladó teljesítménnyel és bölcsességgel valami alternatív utat keress, hanem kövesd az Ő hitét.

Július 25. szerda

„Uram, Istenem hozzád kiáltottam és meggyógyítottál engem.” (Zsolt 30,3)

Testi és lelki tekintetben egyaránt volt már ilyen tapasztalatunk. Néha azt gondolnók, hogy azért teremtette meg Isten a betegség fogalmát és lehetőségét, hogy értékelni tudjuk a kiszolgáltatottság és a szabadság közötti különbséget. De arról is szól igénk, hogy érdemes az Urat szólóingatni.

Július 26. csütörtök

„Akár esztek, akár isztok, bármi mást cselekesztek, mindent Isten dicsőségére tegyetek.” (1 Kor 10,31)

Ki gondolta volna, hogy még az asztali események is végezhetők Isten dicsőségére? A mondatot azonban akkor értelmezzük helyesen, ha amellet kötelezzük el magunkat, hogy nincsenek kis és nagy ügyek. A leg hétköznapibb dolgokban is tükröződnie kell Isten dicsőségének.

Július 27. péntek

„Megesküdtem neked és szövetségre léptem veled – így szól az én Uram, az Úr –, és az enyém lettél.” (Ez 16,8c)

Ez az üzenet elsősorban Izrael népének szól, és először a fogságban szomorkodók hallhatták. De a csodálatos üzenet fényében mi is sütkérezhetünk, mert Isten hűsége és megmentő szeretete az egész világot átöleli.

Július 28. szombat

„Téríts meg engem, hogy megtérjek, mert te vagy Uram, az én Istenem!” (Jer 31,18b)

Hogy kinek az intelmeire és tanácsaira hallgatunk, az kényes kérdés. Vannak különleges időszakok, amikor szüleink, barátaink, társaink tanácsai is zárt fülekre találnak. Ma úgy imádkoztunk együtt Jeremiással, hogy meg akartuk vallani az egész világot és benne minket is szerető Isten közeledésének viszont nem tudunk ellenállni.

Július 29. vasárnap

„Éljetek úgy, mint a világosság gyermekei. A világosság gyümölcse ugyanis csupa jóság, igazság és egyenesség.” (Ef 5,8-9)

Nem a kijelentéseinken múlik, hogy a világosság gyermekei vagyunk-e, hanem a tetteinken. Nemcsak kivételes pillanatokban és pedig a nagy nyilvánosság előtt, hanem mindenkor és minden helyzetben a jóság, igazság és egyenesség elkötelezett híveiként akarjuk hovatartozásunkat bizonyítani.

Július 30. hétfő

„Csak álljatok veszteg, és nézzétek, hogyan szabadít meg benneteket az Úr.” (2Kró 20,17)

Isten népe története során már sokszor volt látszólag végveszélyben. Jósáfát király kénytelen farkasszemet

nézni az ellenséges túlerővel, Isten segítségével fohászodik. Ekkor környezetében egy lévita bátorító kijelentést tesz. Üzenetének lényege, hogy a szabadság mindenkor Isten kezében van, mi alapvetően az Úr győzelmének tanúi és hirdetői vagyunk.

Július 31. kedd

„Az aratni való sok, de a munkás kevés, kérjétek tehát az aratás urát, hogy küldjön munkásokat az aratásába.” (Luk 10,2)

Forró nyár van, lassan itt az aratás ideje. De a lelki életben is vissza-visszatérő pillanat az elvetett igemag szárbá szökkenése és beérése után az aratás. Uram oly kevesen vagyunk, és olyan erőtlenek. Kérjük, adj olyanokat, akik készek sírva vetni, de boldogok, ha az aratás örömeiben is osztozhatnak veled!

(ig)

2012. JÚLIUS

Istentiszteletek és bibliaórák

„Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” (2 Kor 12,9a)

Az egyházi év témája: **Mi az elég?**

Június hónap Igéje: *„Amilyen mértékkel mértek, olyannal mérnek nektek.” Márk 4,24b*

Istentiszteletek		Bibliaórák	
	Igehely		Tóra-olvasás rendje
Július 1. Szentháromság után 4. vasárnap	<u>Filemon 4–16</u> 1 Mózes 50,15–21 Lukács 6,36–42	Első hét	4 Mózes 19,1 – 22,1 Haftara: Bírák 11,1–33
Július 8. Szentháromság után 5. vasárnap	<u>ApCsel 9,1–20</u> 1 Mózes 12,1–4a Lukács 5,1–11	Második hét	4 Mózes 22,2 – 25,9 Haftara: Mikeás 5,6 – 6,8
Július 15. Szentháromság után 6. vasárnap	<u>Róma 6,12–18</u> Ézsaiás 43,1–7 Máté 5,20–26	Harmadik hét	4 Mózes 25,10 – 30,1 Haftara: Jeremiás 1,11 – 2,3
Július 22. Szentháromság után 7. vasárnap	<u>ApCsel 13,44–49</u> 2 Mózes 16,2–3. 11–18 Márk 8,1–9	Negyedik hét	4 Mózes 30,2 – 36,13 Haftara: Jeremiás 2,4–28; 4,1–2
Július 29. Szentháromság után 8. vasárnap	<u>1 János 4,1–8</u> Ézsaiás 2,1–5 Máté 7,15–23	Ötödik hét	5 Mózes 1,1 – 3,22 Haftara: Ézsaiás 1,1–27

KALENDÁRIUM – JÚLIUS

(Folytatás a 2. oldalról.)

Július 18. – Nemzetközi Nelson Mandela Nap

Az ENSZ 2009. november 10-én úgy határozott, hogy 2010-től Nelson Mandela Nobel-békedíjas egykori dél-afrikai elnök munkásságának elismeréseként világnappá, vagyis nemzetközi Nelson Mandela-nappá nyilvánítja születésnapját, július 18-át. Ez az első alkalom a világszervezet története során, hogy egy ember tiszteletére nevez ki világnapot. Nelson Rolihlahla Mandela (Mvezo, 1918) az apartheid-ellenes mozgalom aktivistája volt, tevékenységéért életfogytiglani szabadságvesztésre ítélték. Mandelát a Robben-szigetre szállították. A börtönből 27 év után, 1990-ben szabadult. 1993-ban Nobel-békedíjat kapott, majd egy évvel később Dél-Afrika első fekete bőrű elnökévé választották. Leköszönése után az AIDS és a szegénység elleni küzdelmet segítette 2004-es visszavonulásáig.

Július 20. – Illés napja

Illés az Őszövetség legnagyobb prófétája, Éliásként is ismert. A Biblia tanúsága szerint Illés volt az, aki fellépett a bálványimádás ellen. A bálványimádók királya miatt azonban bujdosni kényszerült. Ekkor Isten szárazsággal sújtotta az országot, s esőt egyedül Illés könyörgése adott. Sok vidékünkön a Göncölszekeret Illés szekérének is nevezik, abból eredően, hogy Illést az Isten tüzes szekéren ragadta az égbe. A népi hagyomány szerint Illés rendet tett az égben, ledobálta a kevély angyalokat. Innen ered az a legenda is, hogy a villámok nem mások, mint a rájuk szórt büntetések.

A néphit szerint tehát Illés a nagy nyári zivatarkért, villámokért, égiháborúkért. Illés napján ezért nem is szokás aratni. Amikor megzendül az ég, akkor még ma is sok helyen mondják, hogy „Illés a sátánnal csatázik”.

A dél-magyarországi szőlősgazdák azt vallják, hogy Illés, Anna, Jakab napokon szinte biztos, hogy szeles lesz az idő, vihar, szélvihar sem kizárt. A népi megfigyelések azt jósolják erre a napra, hogy bármekkora szárazság is volt eddig, Illés napja meghozza az esőt. Ez az eső azonban rendszerint zivatarral érkezik, így ilyenkor nem tanácsos szabad ég alatt dolgozni.

Július 22. - A nándorfehérvári diadal emléknapja

A Hunyadi János vezette sereg 1456. július 22-én világra szóló győzelmet aratott Nándorfehérvár, az „ország kapuja” alatt. A diadalnak óriási szerepe volt abban, hogy a

török hetven évig nem vezetett nagyobb hadjáratot Magyarország ellen. A vár védelmének legendás alakja, az idős katona, Dugovics Titusz volt, aki megakadályozta a török lófarkas jelvény kitűzését, magával rántotta a mélybe a vár fokára kapaszkodó török katonát.

Július 28. – Az I. világháború kezdetének napja

1914. július 28-án üzent hadat az Osztrák-Magyar Monarchia Szerbiának, miután a belgrádi kormány és I. Péter király (ur. 1903-1921) elutasította az öt nappal korábbi bécsi ultimátumot. A hadüzenet mozgásba hozta a szemben álló európai katonai szövetségeket, ezáltal néhány napon belül világméretű háború robbant ki, mely négy év alatt romba döntötte Európát.

Július 31. - A segesvári ütközet napja, Petőfi Sándor halála

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc végnapjainak egyik tragikus eseménye, hogy 1849. július 31-én Segesvár mellett felmorzsolódott az erdélyi hadsereg. Ebben a csatában tűnt el Bem József segédtisztje, Petőfi Sándor honvédőrnagy, a forradalom és szabadságharc akkor 26 éves költője is.

Július 28. - A balatoni halak napja

A Balaton természetes és ember alkotta rendszereinek harmóniája rendkívül érzékeny és sérülékeny állapot, amelynek változásai a tó halállományának alakulásából igen rövid időn belül észlelhetőek. A Balatonban és vízgyűjtőjén eddig 54 halfajt találtak a fogassüllőtől, a gardán, a petényi márnán keresztül a betelepített fehér busáig. A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium is támogatta a kezdeményezést, ezért 2006-tól minden év júliusának utolsó szombatján megrendezik a balatoni halak napját, hogy ezzel is felhívják a figyelmet Magyarország legnagyobb élővizének természeti, kulturális és gazdasági értékeire.

Összeállította: Kerecsényi Zoltán

RÍMELŐ

Iványiné Sinka Magdolna: A szomszéd ablaka

„Ne nézze kiki a maga hasznát,
hanem mindenki a másokét is.”
(Fil 2,4.)

Mily kedvesen ébresztett mára
Egy hajnali csókkal a nap,
S beragyogta arany sugára
Délelőtt az otthonomat;

Az ablakra futó zöld indát
Szín-smaragdra pingálta ki,
Élesztett az elmémbe szikrát,
Víg ritmust dobolva neki.

Eközben a mennyei íven
A háztetőm fölé vonult,
Majd nyugatra húzódott szépen,
S a szobámra árnyék borult

Már homály ült kis lakhelyemben,
Elillan a fény meg a szín,
De szomszédom ablaka szemben
Úgy izzik, mint vörös rubin.

A nyugatra néző táblákon
Egy bíbor sugár tüze gyúl,
A nap küldi – húzza álom –
A völgynek, hol bealkonyul.

Itt köröttem sötétes cellám,
Mi komorló keletre lát,
De rózsaszínt vetít a fény rám:
A szomszéd ablak sugarát.

Nézz vígan hát a boldog napra,
Bár házadat elkerüli,
Élvezd, ha a szomszéd kapja,
Mint tiednek, örülj neki.

S ha lassúbb lesz majd vándorlásod,
És minden munkát leteszel,
Ujjongj, hogy a kegyelem mások
Szemén, szívében csillanhat fel!

NYÁRI TÁBORAINK

A Zemplén szívében található kicsi faluban, Hejcéen évtizedek óta tartunk nyári táborokat. Gyakran jönnek olyan gyerekek, akiknek a szülei is jártak már nálunk.

A táborok többnyire az érkezés napján este kezdődnek, s az utolsó napon reggelivel érnek véget. Az adott korosztályokhoz szabott programjaink: bibliai és más, tanulságos történetek megbeszélése, sok éneklés, beszélgetés, szabadtéri játékok, kirándulás, túra, kézműveskedés, stb.

Július 6 (P) – július 13 (P),

Hejce: gyerek-serdülő
(8-11 és 12-14 éves korosztály)

Július 14 (Sz) – július 21 (Sz),

Hejce: kisifi-ifi
(14-19 és 20-25 éves korosztály)

Augusztus 2 (Cs) – augusztus 9 (Cs),

Hejce: fiatal felnőtt és családos

Augusztus 10 (P) – augusztus 17 (P),

Hejce: zenei tábor

Augusztus 17 (P) – augusztus 19 (V),

Nyíregyháza: csendesnapok

Díjak (több éve változatlanok):

Gyerek, tanuló: 20.000 Ft/tábor;

Felnőtt: 25.000 Ft/tábor

Családos tábor díjai: 0-3 éves korig: 300 Ft/nap; 3-16 éves korig: 1.200 Ft/nap;

16 év fölött: 1.800 Ft/nap

A táborok díja (az útiköltségen kívül) minden, a tábor programjához kapcsolódó költséget tartalmaz.

Jelentkezni, érdeklődni a helyi lelkésznél vagy központunk elérhetőségein lehet.

Cím: Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség, Budapest, Dankó u. 11. 1086

E-mail: metegyhaz@wjlf.hu Tel.: (06-1) 210-58-36, (06-1) 577-05-21